

Komunitator

➤ Prihodnjo nedeljo bomo volili nove župane

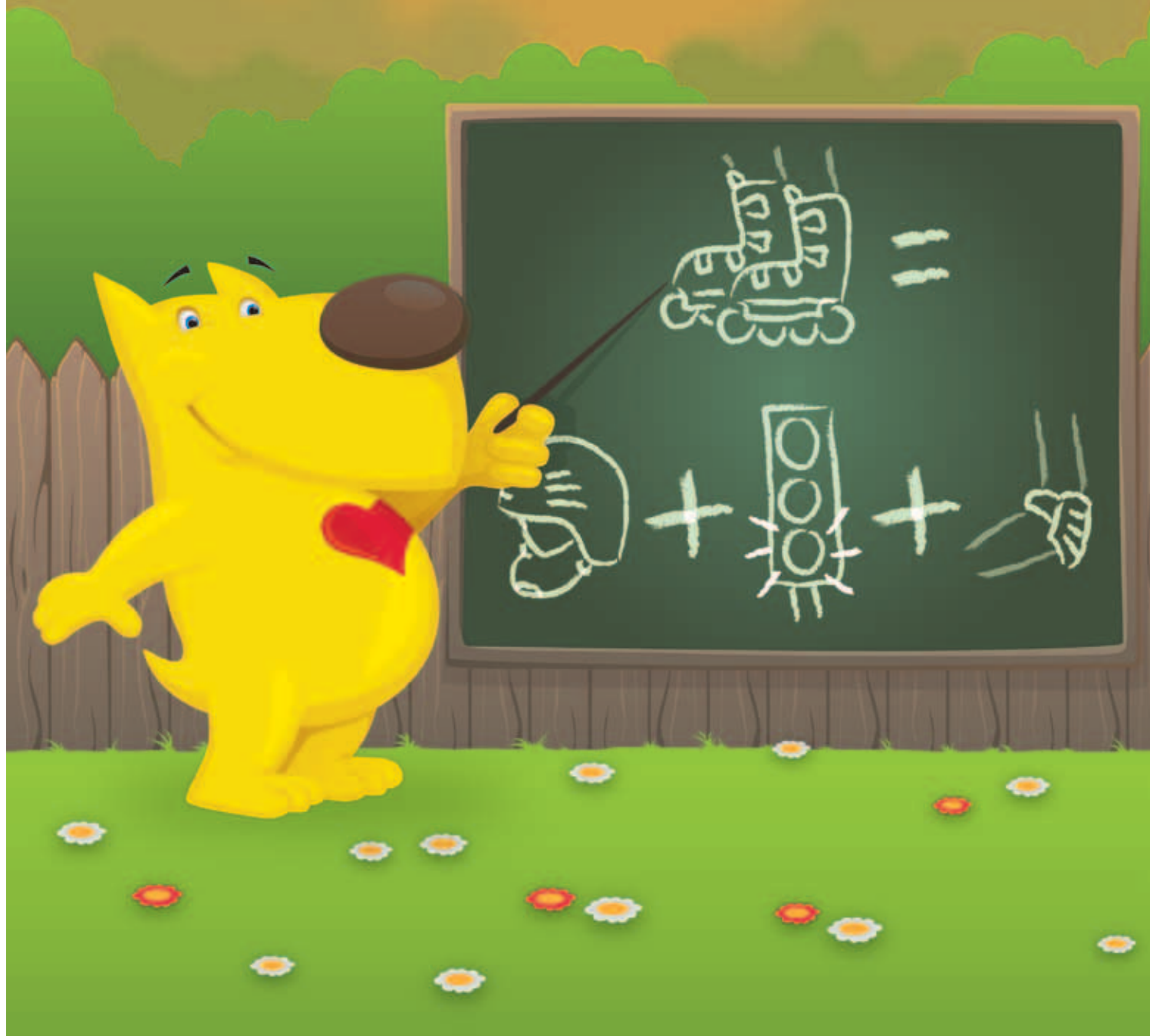
➤ Kolektor je bil sopokrovitelj mednarodne konference o redkih zemljah

➤ Idrija bo končno imela nov dom upokoencev

➤ 120-letnica rojstva Franceta Bevka

NEZGODNO ZAVAROVANJE OTROK ZA ŠOLSKO LETO 2010/11

OGLASNO SPOROČILO

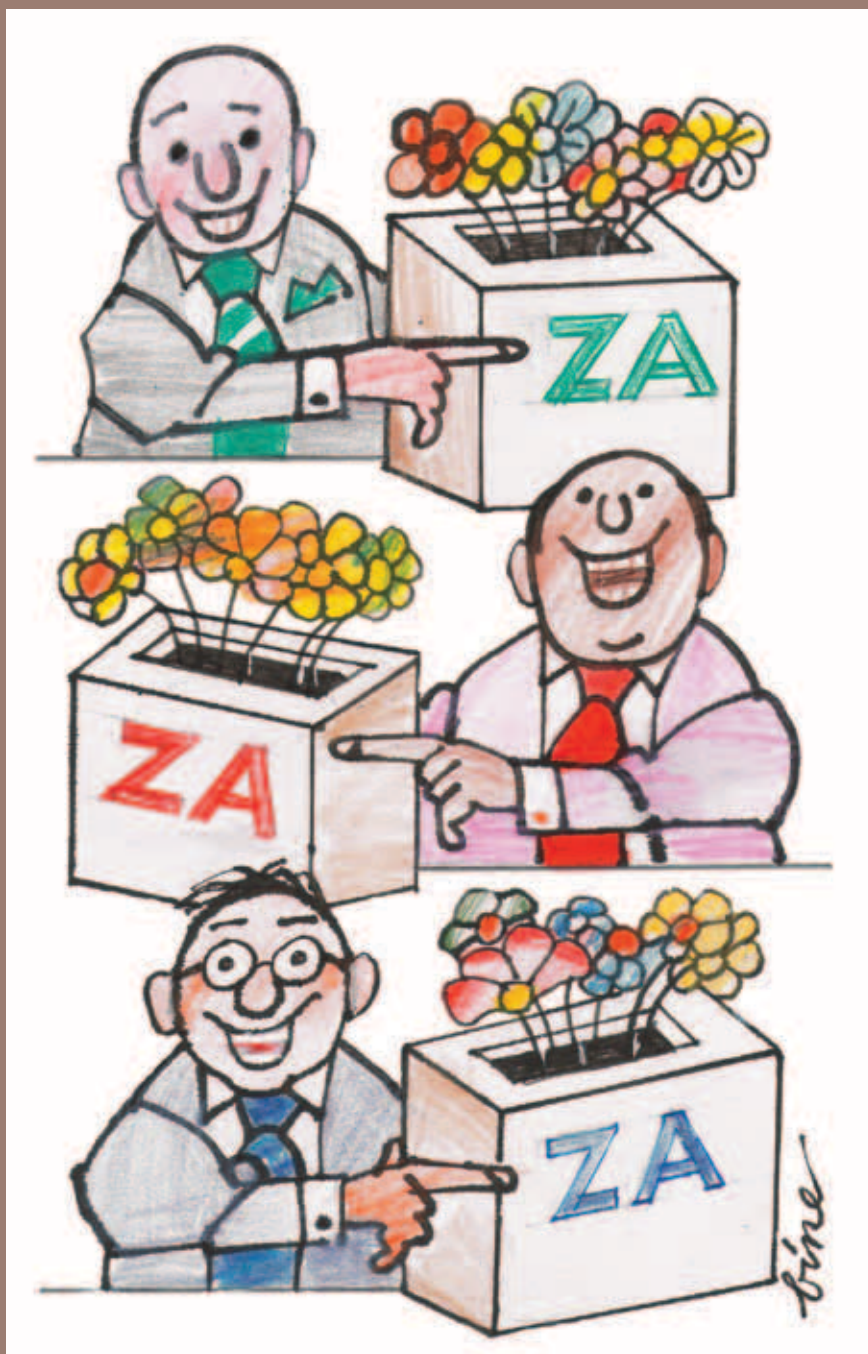
www.triglav.si

Začnite šolsko leto 2010/11 z odlično potezo. Poiščite brošuro s pristopno izjavo v vrtcu oziroma šoli, pri našem zastopniku ali v naših poslovalnicah. Ali pa zavarovanje enostavno sklenite prek spletne strani www.triglav.si/skleni.

NAJ BO VARNOST NA PRVEM MESTU

MODRA ŠTEVILKA
• 080 555 555

Vsebina

- **4 Kulturna dediščina**
Tudi drugič je bil en glas premalo za vpis na Unescov seznam svetovne dediščine

- **6 Lokalne volitve**
Bojan Sever spet kandidira za idrijskega župana
Marko Hvala kandidira prvič v cerkljanski občini

- **16 Gospodarstvo**
Mednarodna konferenca o trajnih magnetih iz redkih zemelj
Konzern Kolektor podelil priznanja Dobavitelj leta

- **40 Potovanja**
Potovanje po rodovitnem polmeseču, Turčiji in Siriji

- **44 Investicije**
V Idriji so začeli graditi dom upokoencev

- **46 Obletnica**
120-letnica rojstva pisatelja Franceta Bevka

- **48 Poplave**
V naših krajih jo je nastradal Zadlog

Komunitator

Izdaja: FMR - MEDIA založništvo publikacije in promocija d. o. o. • **Direktor:** Vojko Božič • **Glavna in odgovorna urednica:** Polona Šemrl • **Uredništvo:** Arkova 43, 5280 Idrija, E-mail: polona.semrl@kolektor.com, fax: (05) 37 50 354, GSM 051 689 204 • **Grafični oblikovalec:** Andrej Potočnik • **Sodelavci:** Tina Bajt, Ivan Bizjak, Branko Govekar, Tanja Žakelj Kosmač, Stojan Petrič, Bojan Režun, Filip Šemrl, Majda Troha, Marija Trušnovc • **Fotografije:** Tina Bajt, Saša Bevk, Bojan Režun, Bruno Rupnik, Boris Sedej, Rudi Skočir, Filip Šemrl, Sebastjan Šemrl, Špela Šemrl, Marija Trušnovc • **Oblikovna zasnova:** KULT, Oblikovalski studio, Simon Kajtna, s. p. • **Jezikovni pregled:** Vlada Eržen • **Tajnica uredništva:** Milica Rovtar • **Naklada:** 8000 izvodov • **Naročnina:** časopis je brezplačen • **Tisk:** ČukGraf d. o. o. • **Distribucija:** Pošta Slovenije • Časopis si lahko ogledate na spletni strani: www.fmr.si • **Naslovnica:** Prebižališče

Foto: Filip Šemrl

V tretje gre rado ...

Bojan Režun

Na lanskoletnem zasedanju Unesco-vega Odbora za svetovno dediščino v Seville je Idrija s svojo tehnično dediščino prvič v zgodovini samostojne Slovenije kandidirala za vpis na prestižni Seznam svetovne dediščine. Skupaj s pobratenima mestoma Almadénom iz Španije in San Luis Potosijem iz Mehike smo doživeli veliko podporo članov Odbora, vendar pa je tajno glasovanje 21 članic odbora odločilo, da moramo našo nominacijo še dopolniti in jo predložiti na naslednjem zasedanju.

Po enoletnem usklajevanju in dopolnitvah naše skupne nominacije, ki je "šepala" predvsem na dokazovanju univerzalnih vrednot pridobivanja srebra v Mehiki, smo dočakali tudi novo odločanje dopolnjene nominacije "Živo srebro in srebro; Almadén in Idrija s San Luis Potosijem".

34. zasedanje Odbora za svetovno dediščino UNESCO je potekalo v glavnem mestu Brazilije Brasilii od 25. julija do 3. avgusta 2010. Mesto, ki je pred letom praznovalo svojo 60-letnico, je že drugič v svoji kratki zgodovini gostilo več kot 800 gostov iz več kot 150 držav s celega sveta. Zasedanje je potekalo v hotelskem kompleksu na obali velikega umetnega jezera, ki obdaja brazilsko metropolo s severa in vzhoda, in je v neposredni bližini predsedniške rezidence Alvorado.

Mesto Brasilia je bilo uvrščeno na listo svetovne dediščine leta 1987 predvsem zaradi izjemne arhitekturne zasnove. Na željo predsednika Juscelinia Kubitscheka je leta 1957 mesto v obliki letala, v do tedaj nenaseljenem osrednjem predelu države, začel snovati arhitekt Oscar Niemeyer s svojimi sodelavci (Lucio Costa, Roberto Burle Marx ...) ter številnimi brazilskimi umetniki, kot so Alfredo Volpi, Bruno Giorgi, Althos Bulcão ... Za prestolnico je bilo razglašeno 22. aprila 1960.

"Trup" letala predstavljata dve vzporedni večkilometrski aveniiji, ki se pričenjata s Trgom trojne oblasti, kjer se nahajajo zvezni parlament, vladna palača in vrhovno sodišče. Proti "krilom", na obeh straneh alej, si sledi 17 poslopij ministrstev, katedrala, nacionalno gledališče, kulturni kompleks. Vsi objekti so zasnovani precej razkošno in na velikih površinah ter zgraje-

ni predvsem iz betona in stekla s prostranimi vmesnimi zelenimi površinami ter parki. "Krila" predstavljajo predvsem stanovanjski kompleksi, med katerimi so razporejeni tudi nakupovalni in hotelski kompleksi, območja z restavracijami. Danes mesto šteje preko milijon prebivalcev, vendar pa zaradi svoje razprostranjenosti ne daje vtisa metropole, posebej pa ne začutiš življenja kot v drugih velikih svetovnih prestolnicah. Ob edinem obisku mesta smo tudi ugotovili, da ni zgrajeno za pešce, saj ne premore pločnikov ob glavnih prometnih žilah niti prehodov preko njih. Veliko število osebnih avtomobilov povzroča pravi prometni infarkt v mestu, grajenem brez zadostnih parkirnih površin.

Sami Brazilci pravijo, da Brasilia ni tipično brazilsko mesto, saj nima ne revnih četrti ne kriminala zaradi strogega, tako policijskega kot vojaškega, nadzora območij vladnih poslopj ter rezidenc.

Vendar pa natrpan urnik zasedanja ni dovoljeval večkratnih obiskov več kilometrov oddaljenega mestnega središča. Plenarno zasedanje je potekalo tako v dopoldanskem kot tudi popoldanskem terminu. Po treh dneh je odbor dodal še nočna zasedanja, ki so se nekajkrat zavlekla tudi v naslednji dan. Dodatna zasedanja so bila predvsem posledica dolgotrajnih razprav članic odbora in predstavnikov organov Unesca prve tri dni, ki so bile predvsem namenjene nadaljnjemu razvoju Unesca in usmeritvam za delo v prihodnosti. Predvsem je bila teža razprav na zagotavljanju kvalitetnih upravljavskih načrtov in zagotavljanju varovanja območji, razglašeni za svetovne naravne in kulturne znamenitosti. Te težave se kažejo zlasti na politično nestabilnih območjih ter v državah tretjega sveta, kjer vse manj posvečajo pozornost varovanju dediščine, predvsem zaradi težke ekonomske situacije.

Začetka zasedanja sva se iz Slovenije udeležila z nacionalnim koordinatorjem z Ministrstva za kulturo mag. Dušanom Krambergerjem. V drugi polovici zasedanja, ko so se začele razprave o novih vpisih na seznam, pa se nama je pridružil še idrijski župan Bojan Sever. Ves čas zasedanja nam je pomoč nudil odpravnik poslov veleposlanštva RS g. Edvin Skrt, ki je sodeloval v naši mali delegaciji. Njegova diplomatska izkušnost nam je bila v veliko pomoč predvsem v najbolj kritičnih trenutkih, ko smo usklajevali stališča, ki smo

jih zastopali skupaj z našimi partnerji v razpravi o naši nominaciji.

Na zasedanju v Brasilii je mednarodni odbor, ki ga sestavljajo delegacije 21 držav, odločal o 43 nominacijah. Večina teh nominacij je predstavljala kulturne znamenitosti (33), osem nominacij je spadalo v okvir naravnih znamenitosti, dve nominaciji pa med mešane nominacije.

Naša skupna medcelinska nominacija je tako kot že prejšnje leto vzbujala zanimanje med udeleženci zasedanja predvsem zaradi novega pristopa vključevanja tehnične dediščine med znamenitosti z izjemnimi univerzalnimi vrednotami. Kljub temu da je Icomos, kot najvišje posvetovalno strokovno telo pri Unescu, našo nominacijo ocenil za nepopolno in v pisnih gradivih predlagal zavrnitev vpisa, smo v razgovorih z njihovimi predstavniki zaznali možnost, da v razpravi s kvalitetno utemeljitvijo in pojasnitvijo spremenimo predlagani sklep. Dodatna utemeljitev v razpravi naj bi Odboru, ki odloča dokončno in nepreklicno, dala možnost, da spremeni odločitev in nas vpiše na seznam svetovne dediščine.

Poleg pisne utemeljitve, ki smo jo v času zasedanja pripravili skupno z našimi partnerji, pa so potekali tudi številni neformalni razgovori, tako s člani delegacij držav, ki sestavljajo Odbor, kot tudi s predstavniki strokovnih teles Unesca. V teh pogovorih so bili predvsem aktivni predstavniki mehiške delegacije, saj so se zavedali, da je njihov delež v nominaciji najšibkejši, predvsem pri dokazovanju rudarskih aktivnosti in dokazovanju izjemne univerzalne vrednote dediščine rudarjenja in predelave srebrove rude s pomočjo živega srebra v San Luis Potosiju. Nekaj več upanja v uspešnost candidature smo imeli po zaključku prvega dne razprav o nominacijah, ko je kar veliko število držav uspelo s svojimi predlogi kljub začetnemu negativnemu stališču Icomosa.

V nedeljo, 1. avgusta, pa se je razprava začela s polemiko, v kolikšni meri se je do sedaj upoštevalo stališče strokovnih teles. Predvsem predstavniki evropskih držav (Švedska, Švica, Francija) so zahtevali, da se bolj upošteva stališče Icomosa. Po tej uvodni razpravi je poročevalec Icomosa podal že prej omenjeno oceno naše skupne nominacije, ki je v pogledu Almadena in Idrije izpolnjevala vse pogoje. Zataknilo pa se je pri San Luis Potosiju. Zato je bil nji-

hov predlog, da se nominacija v taki obliki, kot je predstavljena, zavrne (Defer). To pomeni pripravo nove izpopolnjene nominacije z upoštevanjem podanih pripomb predstavnikov Icomosa. V daljši, več kot enourni razpravi je bilo podanih več stališč in mnenj predstavnikov Odbora. Prevladovalo je stališče, da bi bilo napačno zavrniti dva partnerja, ki izpolnjujeta IUV (izjemna univerzalna vrednota) zaradi tretjega, ki ne dosega teh kriterijev. Tudi utemeljitev, ki jo je dodatno podal g. Kramberger, se je sklicevala na možnost, podano v 137. členu navodil, da pri serijskih nominacijah ni potrebno, da vsi partnerji izpolnjujejo IUV.

Po izčrpani razpravi skoraj vseh članov odbora se je izoblikoval predlog (Egipt), naj se opravi glasovanje o možnosti vpisa predlagane nominacije, predlagano pa je bilo tudi, naj bo glasovanje tajno z glasovnicami. Dodaten predlog je podal še predstavnik Švice. In sicer, naj se v slučaju zavrnitve opravi ponovno glasovanje o vpisu samo Almadena in Idrije. Procedura glasovanja je strogo predpisana in je potekala več kot pol ure ob nestrpnem pričakovanju naših delegacij. Razglasitev je pomenila hladen tuš, saj smo nekateri že drugič doživeli zavrnitev s samo enim glasom premalo (13 : 8). Za vpis bi potrebovali minimalno 14 glasov! Vendar pa je sledil še večji šok, ko je tik pred drugim predlaganim glasovanjem predlagateljica Švica umaknila svoj predlog. Nastala je mala zmeda, saj niti predsedujoči ni vedel, kaj to pomeni. Rešitev je podal predstavnik pravne službe Unesco, ki je ugotovil, da v slučaju negativnega glasovanja za vpis na Listo in umika drugega predloga, velja zapisani sklep v gradivu, pripravljenem za zasedanje Odbora, na osnovi strokovnega mnenja Icomosa. Predsedujoči je tako razglasil zavrnitev (Difer) skupne nominacije Slovenije, Španije in Mehike.

Čeprav smo se zavedali možnosti take odločitve, je bilo razočaranje precejšnje. Še posebno pri kolegih iz Almadena. Poleg razočaranja je bilo tudi nekaj zadrege pri predstavnikih španske delegacije, saj so se zavedali, da so morebiti predolgo vztrajali na brezpogojni podpori nominaciji vseh treh držav, s tem pa največ izgublja njihov predstavnik, Almaden. V odmoru pred popoldanskim nadaljevanjem smo se tudi na kratko sestali ter na zasebnem kot tudi na diplomatskem nivoju sklenili, da se bomo o nadaljnji usodi nominacije pogovorili po končanem zasedanju.

Po odločitvi nismo imeli nobenih stikov s predstavniki Mehike, ki so se nas kar nekako izogibali. Razlog za to nam je postal jasen naslednji dan. Tik pred našim odho-

dom smo izvedeli, da je imel San Luis Potosi v ognju še eno železo in je bil vpisan na Listo svetovne dediščine kot pomembno mesto na srednjeveški španski trgovski poti skozi Mehiko "Camino Real de Tierra Adentro"! Na žalost nismo imeli priložnosti kolegom čestitati za vpis.

Prav gotovo je pogled na zasedanje Unesca v Braziliji danes, po nekaj prespanih nočeh, drugačen. Na osnovi strokovnega mnenja je zavrnitev (odlog) naše nominacije delno upravičen. Pomembno je, da nam je Icomos, skupaj z Almadenom, že drugič priznal izjemno univerzalno vrednost naše dediščine živega srebra, ki jo moramo še naprej varovati in poskrbeti, da znanje, pridobljeno skozi stoletja, ne bo izgubljeno.

Ponovna priprava nove nominacije bo trajala nadaljnja tri leta, vendar bo to tudi čas, ko bomo v Idriji postorili še tisto, kar smo ugotovili, da nam še manjka ali pa ni v popolnosti zaživelo. Vloženo delo številnih sodelavcev, ki so sodelovali v večletnih pripravah nominacije, za kar se jim še enkrat

zahvaljujem, je kvalitetna osnova za nov dosje.

Glede na vse dosedanje dogodke je potrebno nadaljevati postopek nominacije. Ker pa je ta projekt tudi državni, je potrebno poleg lokalne skupnosti vključiti tudi že do sedaj sodelujoča ministrstva, predvsem Ministrstvo za kulturo, Slovenski nacionalni komite za Unesco, Icomos Slovenije ter Ministrstvo za zunanje zadeve, saj se je v Braziliji jasno videlo, da je potrebna tudi politična podpora države, če želimo, da bo ob strokovno kvalitetno pripravljeno nominaciji in zanesljivih partnerjih naša ponovna nominacija uspešno prestala preverjanje.

V Idriji smo se odločili, da poizkusimo še tretjič!
SREČNO!

P. S.: Še vedno pa me kljuva vprašanje: Kaj bi se zgodilo, če Švica ne bi umaknila predloga za glasovanje?

Med razpravo o skupni nominaciji za skupno mizo predstavniki vseh treh držav

Poročevalec strokovne ocene Icomosa predstavlja Idrijo

Bojan Sever – "En županski mandat je premalo za uresničitev ciljev"

Uredništvo

Rodil sem se leta 1955 v Spodnji Idriji, kjer sem obiskoval osnovno šolo, nato pa srednjo elektrotehnično šolo v Ljubljani in se po končanem šolanju zaposlil na Kolektorju. Svojo poklicno pot sem v tem podjetju začel kot tehnolog kakovosti. Potem sem odšel na služenje vojaščine in postal rezervni starešina, kar je bila tudi moja kasnejša zadolžitev v okviru Slovenske vojske. Nepoklicno, da se razumemo! Na Kolektorju sem nadaljeval delo kot pomočnik vodje proizvodnje komutatorjev ter bil vrsto let poklicni sindikalni zaupnik. Tri mandate sem bil tudi svetnik občinskega sveta Občine Idrija, tako da sem se že pred županovanjem seznanil s sestavo in delom občinske uprave in lokalne skupnosti nasploh. Pa tudi sicer mi ne manjka družbenopolitičnih izkušenj, saj sem bil že pred tem aktivno vpet v politično dogajanje v občini. V Kolektorjevem invalidskem podjetju Ascom sem pred prevzemom županske funkcije opravljal delo tehničnega vodje ter skrbel za vpepljavo posameznih projektov v proizvodnjo. Sem tudi ustanovitelj Karate kluba Idrija, katerega tekmovalci so na evropskih in svetovnih prvenstvih osvojili številne medalje. Med mojim županovanjem smo uresnili veliko projektov, ki izboljšujejo življenje v posameznih okoljih, le za las smo bili prekratki za vpis idrijskega rudnika živega srebra na Unescov seznam svetovne dediščine, bo pa naše občinsko središče prihodnje leto Alpsko mesto leta.

RAD BI DOKONČAL ŽE ZAČETE PROJEKTE, ZATO PA POTREBUJEM ŠE EN MANDAT.

Gospod Sever, kako, da se spet odločate za kandidaturu? So vas prepričevali ali ste se sami tako odločili?

Malo prepričevanja je že bilo in to prav v času, ko sem kolebal med vnovično kandidaturu in vrnitvijo na svoje delovno mesto. Ker pa imamo v naši občini veliko projektov,

ki so v fazi uresničevanja, sem se odločil, da jih kot župan dokončam. Ni v moji naravi, da bi za seboj pustil nedokončano delo. Najbolj me je vzpodbudila kandidatura za vpis živega srebra na Unescov seznam svetovne dediščine. Veliko projektov pa imamo pripravljenih in v prihodnjih štirih letih jih bomo tudi uresnili.

Za razliko od vaših predhodnikov vi poudarjate, da je vse sestavljeno iz zgodb?

Prav projekt, ki je povezan z Unescovim seznamom, me je najbolj fasciniral. Tujci so nam morali povedati, kako je bila včasih Idrija pomembna za ves svet. Ne sam ne večina prebivalcev naše občine, še posebej pa Idrijčani, se tega nismo zavedali. Živo srebro je bilo svoje dni enakovredno današnji nafti. Idriji je treba povrniti nekdanjo veljavo.

Kako si to predstavljate in kaj je treba storiti?

Ja, seveda z vnovično pripravo nominacije za vpis na Unescov seznam svetovne dediščine. To pa je tisto, čemur pravim zgodba, ki se je začela pred petsto leti. In se bo z vpisom končala.

Čemu gre pripisati to idrijsko nefavoriziranje oziroma poudarjanje

pomembnosti, ki nam jo svet priznava?

Za nas je bilo živo srebro samo vir preživetja. Zato smo kopali rudo. Toda svetovni tehnološki razvoj je bil v soodvisnosti z našim živim srebrom. Denar je odtekal iz te doline, ki pa je za razliko od drugih rudarskih mest in pokrajin ostala živa. Znanje, ki se je z leti nakopičilo, smo s pridom uporabili tudi na drugih področjih. To je spet zgodba, zgodba o uspehu. Prav za vsa področja bi se lahko našle zgodbe.

Če ne bi bilo močnega gospodarstva, ki je tudi saniralo ekološke grehe preteklosti, bi se lahko tudi v Idriji ponovila izkušnja drugih. Se pravi, da bi tudi to mesto, ki je povrhu še nad rudnikom, zapustili?

Mogoče bi bilo to še najceneje. Toda nismo se bili pripravljene preseliti. Ne samo, da smo odpravili grehe preteklosti, celo veliko dediščine smo ohranili prihodnjim rodovom

Po vrnitvi iz Braziliije, kjer smo bili za vpis prekratki za en glas, ste na priložnostni novinarski konferenci napovedali zgodbo, ki jo boste šele obelodanili. Zdaj je verjetno že čas za to.

Povezati se moramo z Institutom Jožefa Stefana, z Ministrstvom za zdravstvo in še s kom, da bo Idrija postala svetovni in ne

samo evropski center za živo srebro. To je moj preblisk, tako kot je bil preblisk mojih predhodnikov Unescov seznam svetovne dediščine. Ne pretiravam, to ni preveč. Mi se moramo kosati z Nemci, Španci ... in v svoji niši promovirati Idrijo in s tem tudi državo, ki je dala svetu toliko in toliko živega srebra, ki je bilo v preteklosti gonilo vsega razvoja. Časa nimamo veliko, je pa veliko priložnosti. Samo prepričati moramo tiste, ki imajo denar, da bi z njim lahko uredili svetovni center za živo srebro. Končno so spoznali tudi drugi, da nisem samo fantaziral, temveč da imamo vse možnosti za ustanovitev takega centra.

Občina ni samo mesto, občinsko središče, je tudi podeželje. Idrija lahko postane spet razpoznavna v svetu, toda ko se človek poda iz nje na podeželje, postanejo problemi drugačni, nič več svetovni, saj enemu manjka nekaj metrov kanalizacije, drugemu asfalta in tako naprej.

Res je, toda za reševanje teh problemov ni nujno, da uporabljamo zgolj proračunska sredstva, ki jih je premalo. Denar za take stvari se da pridobiti tudi iz drugih virov, pri čemer imam v mislih državna in evropska razvojna sredstva. Občina mora prednostno s svojimi službami omogočiti njihovo pridobivanje. Vidim jo kot nek center, ki služi tudi razvoju podeželja. Turizem je že ena takih in najbolj otipljivih priložnosti. Zavedati se namreč moramo, da je naše podeželje majhno, prav tako občinsko središče, zato moramo delovati vsaj regijsko. Turistično bomo nezanimivi, če se ne bomo povezali. To stalno govorim drugim županom.

Toda ko pride predsednik podeželske krajevne skupnosti k županu, običajno pride, da ga seznanijo s problemi. Najlažje ga je odpraviti rekoč: "V proračunu nimamo denarja za to in to."

Občina je kot podjetje. Projekti so pomembni. Iz proračuna damo toliko in toliko denarja za uresničitev tega in tega projekta, ki bo koristen za celotno lokalno skupnost. Še vedno pa gre največ proračunskega denarja za osnovne potrebe lokalne skupnosti. Vse, kar delamo, delamo na dolgi rok. Ne strinjam se s tistimi, ki bi samo ceste popravljali ali samo vodovode gradili, potem pa šele ostalo.

Pred štirimi leti ste v svoj program zapisali deset točk. Koliko od njih vam jih je uspelo uresničiti?

S pomočjo evropskih sredstev bomo dokončali izgradnjo občinskih vodovodov, kanalizacij, čistilnih naprav in ce-

stnih povezav, se glasi prva točka. Za vse naštetimo imamo napeljanih za 12 milijonov evrov projektov. Vsega nismo še uspeli dokončati, ker postopki za pridobitev kohezijskih sredstev trajajo, običajno več kot en županski mandat. Za dokončanje plinskega omrežja v Idriji in Spodnji Idriji ter njegovo povezavo s plinovodom na Kalcah smo že podpisali pogodbo, uresničitev pričakujemo do leta 2014. Izboljšali smo internetne povezave vsaj na 80 odstotkih ozemlja idrijske občine. Promet in parkiranje v vseh večjih naseljih v občini je stvar odloka. Gre za bolečo točko, ki se nanaša tudi na gradnjo garažne hiše v Idriji. Kar zadeva ureditev vaških jeder, imamo za Črni Vrh že izdelane projekte, toda najprej je treba tam urediti vodovod, Spodnja Idrija se je urejala, Godovič smo uredili, prav tako Ledine, Gore, Zavratac pride na vrsto. Dogradili smo osnovno šolo v Črnem Vrhu in Godoviču. Glede energetske sanacije šol v občini smo že izvedli inventarizacijo stanja in lahko v prihodnje pričakujemo tudi izvedbe. Za podoben poseg v idrijskem zdravstvenem domu tudi računamo na evropski denar. Status dijaškega doma smo uredili. Na tem mestu je prostor za izgradnjo sodobnega mladinskega centra z mladinskim hotelom. Dom za starejše občane bo, otroški vrtec v Idriji je pod streho, hotel je v gradnji. Kar zadeva gradnjo socialnih in neprofitnih stanovanj pa je problem v tem, da v občini nimamo izdelanega prostorskega ureditvenega načrta. Sicer pa nisem naklonjen gradnji socialnih stanovanj visokega standarda, ker je treba potem podnajemnika subvencionirati. Nam se namreč izdatki za socialo, za oskrbnine v domu upokojenec, za šole in vrtce enormno povečujejo. Turistične zmogljivosti si tudi prizadevamo povečati. Raziskovalno središče živega srebra smo ustanovili, zdaj bomo z zgodbo nadaljevali, o čemer sem govoril že prej. Varstveno-delovni center pa smo tudi že zgradili.

Če torej potegnemo črto pod povedano, je bila večina obljubljenega tudi uresničena?

Ja, res je.

Se v uresničnem programu vidijo vse krajevne skupnosti?

Zavedam se, da je krajevna skupnost pomemben element pri kreiranju prostora. Ljudje, prebivalci posameznih okolij, morajo priti z informacijami na dan, ne smejo namesto njih to delati v občinski upravi. Jaz sem v času svojega županovanja obiskoval posamezne krajevne skupnosti in šel na roko njihovim željam. Povedali so mi, da so prepričani, da se je v mojem mandatu nekaj naredilo. Celo krajevna skupnost Spodnja Idrija je spremenila svoje mnenje. Igrali so na

prevelike karte, zavedati se namreč morajo, da ves denar iz proračuna ne more iti samo k njim. To bi bilo neodgovorno do vseh ostalih, kjer so potrebe zagotovo še večje.

To je bilo torej za nazaj, kaj pa naprej, poleg uvrstitve idrijskega živega srebra na Unescov seznam svetovne dediščine?

Rad bi uresničil vse, kar je že pripravljeno. Torej, zgraditi čistilne naprave tudi v Črnem Vrhu in Godoviču. Vse je tako zastavljeno, da bo to do leta 2014 tudi narejeno. Zgradili bomo še manjkajoče dele vodovodov v Črnem Vrhu, v Krnicah, Čekovniku, Jeličnem Vrhu. Naročili bomo projekte za izgradnjo povezovalnega vodovoda med Črnim Vrhom in Godovičem. Imamo že zagotovljen evropski denar za vodovod Idrijska Bela-Idrija-Spodnja Idrija, in sicer 1,9 milijona evrov, in upam, da se nam ne bo zataknilo pri pridobivanju služnosti. Pripravljamo projekt za gradnjo čistilne naprave in kanalizacije na območju Idrije v višini 7 mio evrov. Tukaj računamo na 3,7 mio evrov sredstev iz evropskega kohezijskega sklada. Uredili bomo prometni režim v občini in zgradili garažno hišo. Prav tako moramo postaviti mladinski center, ker menim, da smo doslej mladim le preveč obljubljali.

S kakšnimi viri poleg evropskih si boste pomagali? Sploh, če upoštevamo dejstvo, da so proračunska sredstva omejena in da vlada recesija.

Hkrati s sprejetjem prostorskega načrta bomo uvedli tudi komunalni prispevek, ki bo še polnil občinsko blagajno. Sicer pa razpolagamo z davkom na stavbna zemljišča, z dohodnino, ki glede na uspešno gospodarstvo v občini ne bo usahnila, treba je prišteti razne takse in nenazadnje najemnine za vodovode, čistilne naprave in kanalizacije. Proračun nam šepa le zaradi povečanja socialnih izdatkov in stroškov šol in vrtcev. Zato pa je denarja manj za vse ostalo oziroma ostaja na isti ravni kot doslej.

Ali lahko za konec pogovora rečemo, da Bojan Sever vnovič kandidira zato, da bi uresničil nekatere že začete projekte, ki jih zaradi kratkosti mandata še ni bilo mogoče dokončno uresničiti?

Ja, res bi rad dokončal začeto delo in dokazal, da se ga da dokončati. Sicer pa bodo priložnosti narekemale še nove projekte. Skratka, rad bi dokončal zgodbo, saj sem ugotovil, da je štiriletni mandat prekratek. Povsod tam, kjer imamo opravka z evropskim denarjem, je potrebnih najmanj pet let. Osemletni županski mandat, kakršen se napoveduje, bi bil ravno pravi za dokončanje začetege.

Idrija je vse bolj evropsko mesto

Stojan Petrič

Idrija spreminja svojo podobo in postaja vedno bolj evropsko mesto z urejeno infrastrukturo in ponudbo življenja, ki daje tako mlajšim, kot starejšim veliko zadovoljstva. Velike spremembe so se zgodile v zadnjih osmih letih ob tem, da nismo pristopali k megalomanskim projektom, ki bi v bodoče obremenjevali naše vnuke. Tako, je potrebno delati in v takem delu se pokaže ravnotežje med ambicioznimi besedami in načrti in realnim življenjem.

Tako obnašanje je tudi posledica okolja, predvsem pa realnega sektorja - podjetij v idrijskem okolju, ki na veliko začudenje in pohvale zunanjih opazovalcev potrjujejo pravilno vodenje odgovornih ljudi: župana, direktorjev podjetij, itd.

Priznam, da sem ponosen na naše dosežke, čeprav nismo še vsega naredili.

V naslednjih štirih letih imamo pred sabo nove izzive, izboljšali bomo standard starejših občanov, ponudili turistom nove hotelske kapacitete, izboljšali komunalno ureditev, ceste, itd. To naš župan Bojan Sever obljublja in glede na preteklo delo mu verjamem in ga tudi podpiram pri kandidaturi za županskega kandidata.

Želim, da ga podpirate in podprete tudi vi, zaposleni v koncernu Kolektor kot tudi ostali občani občine Idrija.

Prikazano delo je posledica inovativnosti, kreativnosti, učinkovitosti človeka, ki ve, kaj hoče in to tudi napravi. Zaupanje pa je modrost ljudi, ki si želijo napredka in ga na volitvah tudi potrdijo.

Bojan Sever, kandidat za župana

zares nova politika

1

LISTA SOCIALNIH DEMOKRATOV - OBČINA IDRİJA

Prva volilna enota:

Samo Bevk
prof. zgodovine in
umetnostne zgodovine,
poslanec v državnem zboru

Peter Lapajne
univ. dipl. ekonomist,
podjetnik

Ivan Jereb
rudar,
poveljnik občinskega
štaba civilne zaščite

Bojan Režun
univ. dipl. ing. geologije,
koordinater programa
zapiranja RŽS Idrija

Nevenka Podobnik
gimnazijska maturantka,
direktorica podjetja

Alenka Cvetaš
profesorica angleščine,
ravnateljica Osnovne
šole Črni Vrh

Majda Troha
dr. medicine,
specialistka šolske medicine

Ivana Frančiška Leskovec
univ. dipl. ekonomistka,
predsednica Turističnega
društva Idrija

Niko Šemrov
pravnik,
upokojenec

Marijan Beričič
ing. organizacije dela,
predsednik Društva
upokojencev Idrija

Borut Kokalj
absolvent biologije na
Biotehnični fakulteti

Silva Gostiša
upokojenka

dr. Urška Repinc
dr. kemijskih znanosti,
univ. dipl. kemičarka

Marjana Mohorič
poslovni tehnik,
zdravstvena administratorica

Slavko Velikajne
strojnik,
samostojni podjetnik

Boris Gostiša
strojni inženir,
upokojenec

Jana Avdič
gimnazijska maturantka,
vodja enote banke

Janez Tavčar
krovec,
upokojenec

Melita Rutar
univ. dipl. anglistka

Vojko Carl
gimnazijski maturant,
direktor podjetja

Zdenka Šturm
predmetna učiteljica zgodovine,
nekdanja vodja oddelka za
družbene dejavnosti

OBKROŽI ŠT. 3

Marko Hvala - "Menim, da je napočil čas za spremembe"

Uredništvo

Rodil sem se v kmečki družini leta 1948 na Bukovem pri Cerknem, kjer sem tudi končal osnovno šolo. Ker nisem imel gmotnih možnosti, da bi se vpisal v srednjo tehnično šolo v Ljubljani, kar sem si želel, sem moral izbrati drugo pot. Ta druga pot je bila, da sem se v Cerknem najprej izučil za avtomehanika, po vrnitvi s služenja vojaškega roka sem bil nekaj let zaposlen v podjetju Avtoprevoz. Začel sem kot avtomehaničar, nadaljeval kot šofer in zaključil kot vodja prometa. Svojo poklicno pot sem dobrih 10 let nadaljeval na cerkljanski Eti, bil sem vodja skupnega vzdrževanja. V tem obdobju sem se ob delu neprestano izobraževal in tudi uspešno zaključil univerzitetni študij. Delo sem nadaljeval v Idriji, najprej v podjetju Promet kot direktor in kasneje v Zavarovalnici Triglav kot vodja predstavništva in notranji revizor. Želja po izobraževanju in raziskovanju je bila v meni vedno prisotna. Nadaljeval sem s podiplomskim študijem in ga na mariborski univerzi leta 1997 uspešno zaključil in si pridobil znanstveni naslov magister organizacijskih znanosti. Sledila so leta mojega dela v Ljubljani, kjer sem bil član Komisije za preprečevanje korupcije. Od tam me je pot vodila nazaj v Idrijo, tokrat v idrijski Zdravstveni dom, kjer sem že drugi mandat direktor. Lahko se pohvalim, da smo v času mojega vodenja javnega zavoda zaposlenim pomembno izboljšali pogoje za delo. Kupili smo veliko novih naprav in s tem bistveno izboljšali diagnostiko. Zaposlenim smo vedno omogočili, da so se lahko dodatno izobraževali.

Moj osebni moto je bil in je, da se je potrebno neprestano izobraževati, iskati nove rešitve in slediti izzivom razvoja, kar edino vodi k napredku in blaginji.

Sicer pa, Cerkno in cerkljanska občina sta majhna, zato se vsi med seboj poznamo. To pomeni, da dobro poznate tudi mene in moje delo, torej so vse dodatne besede odveč.

POVEŽIMO LJUDI IN STOPIMO KORAK NAPREJ

Zakaj ste se odločili za župansko kandidaturo?

Poleg številnih drugih dejavnosti sem se velik del življenja ukvarjal tudi s politiko. Vedno me je zanimala, zato to ni bila moja postranska dejavnost. Že pred osamosvojitvijo in po njej, tako da sem bil dva mandata tudi član cerkljanskega občinskega sveta. Tam sem spoznal nekatere stvari, med katerimi me je najbolj motilo to, da smo se delili. Tako kot se še vedno delijo na vaše pa naše, na leve in desne. Nobene ideje, ki ni prišla iz SLS, ni bilo mogoče v Cerknem oziroma cerkljanski občini uresničiti. Ideje so bile dobre, a ni šlo. Menim, da je napočil čas, ko se to da spremeniti. Želim, da bi ljudi tu na Cerkljanskem, kjer jih je malo, med seboj povezali in stopili korak naprej. Vsi javno dostopni podatki namreč kažejo, da Cerkljanska zaostaja in postopno propada. Na nekaterih področjih je stanje že zaskrbljujoče. Še je čas za združitev moči in narediti preobrat, ki bo zaustavil stagnacijo Cerkljanske.

Kaj bi spremenili?

Verjamem, da se da tudi v težkih časih, kot so recimo zdaj, več narediti. Poglejte samo sosednje občine v Poljanski dolini, Kanal ob Soči, Tolmin, Bohinj, ki so primerljive z nami. Prepričan sem, da je treba pri nas najprej organizirati učinkovito občinsko upravo. To ne pomeni, da jo je treba številčno okrepiti. Treba je znati ljudi usmerjati in povezati, da bodo delali ustvarjalno. Premalo je, da znajo razdeliti samo tisti denar, ki ga država nameni za posamezne sanacije škode po poplavih. Poglejte samo trgovino. Saj je ne postavi občina, trgovino postavi trgovec, zagotoviti mu je treba samo pogoje, prav tako proizvodne hale ne gradi občina. S Cerkljanske je veliko podjetnikov odšlo v Poljansko dolino in na Tolminsko, preprosto zato, ker doma ni bilo pogojev. Se pravi, da mora občina ustvariti pogoje, da ljudi zadrži doma.

Opažamo, da v preteklosti ni bilo povezave med občino in gospodarstvom.

To je bila usodna napaka. Kmalu po osamosvojitvi Slovenije so napadli Eto, češ da se je čudno lastninila. Takratno vodstvo Ete se s tem ni strinjalo. Bila je po krivici obsojena, saj so Eto kupili tujci, ker takrat druge možnosti preprosto ni bilo. Bili so časi, ko je Eta sodelovala s krajevno skupnostjo v Cerknem. Takrat je Cerkljanska doživela velik razvoj. Ko pa sta si vodstvi občine in Ete prišli navzkriž, je bilo vsega konec. Prepričan sem, da se da sodelovanje ponovno vzpostaviti.

Iz vašega življenjepisa se da razbrati, da ste preizkusili vse faze. Bili ste delavec, vodja in ste že vrsto let vodstveni delavec, menedžer, če se lahko tako izrazimo. Predvsem pa je delo pri zavarovalnici pomenilo stik domala z vsakim, prav tako spet v idrijskem zdravstvenem domu

Po naravi sem tehnik. Moj način razmišljanja je tehničen, torej logičnost. Po drugi strani pa imam tudi prefinjen občutek za delo z ljudmi. Če pride kdo k meni s problemom, se potrudim, da ga rešimo v njegovo korist. Nikoli se pri tem ne trudim, da bi drugim zagrenil življenje in morda sam izpadel kot veliki zmagovalec. To me je naučilo življenje, še najbolj pa na zavarovalnici, kjer sem videl, kako prihajajo ljudje z majhnimi problemi, z majhnimi škodnimi zahtevki, ki so bili za nas marginalni, za prizadetega pa središčni. Če znaš pomagati, znaš prisluhniti, si človeka, ki je v trenutni stiski, za vedno pridobiš za partnerja. Podobno bi lahko dejal za zdravstveni dom. Tam je neskončno navzkrižnih interesov. Ko sem prihajal vanj, so me opozarjali, da ni možno rešiti nobene problema, da so zaposleni nemogoči, a to ne drži, vsi so odlični sodelavci. Občina je podobna, s celo vrsto različnih interesov, neskončnih želja in možnosti.

Protikorupcijska komisija je bila tudi podobna izkušnja?

Trdim, da sem lahko v samopostrežni trgovini dolgo časa lačen, pa ne bom ničesar vzel. V življenju sem imel kar nekaj priložnosti, ki bi jih izkoristil, če bi bil k temu nagnjen, pa jih nisem. Imam visoko osebno integriteto. V omenjeni skupini sem spoznal veliko ljudi, ki so se iz nerazumnih razlogov zapletli v korupcijo. Zdad

je povsem jasno, zakaj so se trudili ukiniti to komisijo. Motilo jih je zagotovo to, ker je lahko komisija dala vsakega na sito in preverila njegovo premoženje. Če si potem povezal ugotovljeno z drugimi dejstvi, je bilo zelo hitro jasno, kako je kdo prišel do premoženja oziroma bogastva, povrhu pa je bil javni uslužbenec z ne preveliko plačo. Nič ni čudno in narobe, če imaš jahto, hišo in drugo podobno premoženje. Narobe in kaznivo bi bilo, če si v zelo kratkem času prišel do številnih nepremičnin na nepošten način, še posebej z denarjem davkoplačevalcev.

Ali se tako imenovana Kosova komisija ne ukvarja preveč le z globalnimi problemi, na lokalne "tajkune" in podobne povzpetneže pa ni pozorna?

Ko se je ustanavljalo komisijo, je bilo mišljeno, da bo zaposlovala okrog 40 ljudi, bilo pa nas je samo 10. Torej fizično ni zmogla vsega dela. V času, ko sem bil zaposlen v njej, smo bili pozorni predvsem na tri stvari. Zbrali smo podatke o premoženju funkcionarjev, ukvarjali smo se z integriteto institucij in posameznikov in opozorili na pasti, nazadnje smo sprejemali prijave in jih preučevali. Jaz sem bil konkretno zadolžen za integriteto državnih organov. Imeli smo seminarje po vseh javnih ustanovah in moram reči, da so nas ljudje sprejeli z odobravanjem, predvsem tisti, ki so bili na strani zakonov. Župani pa niso odobraval našega dela. Največji zaslužki so z nepreglednimi javnimi naročili in z nakupi neuporabnih zemljišč, ki jih pred prodajo komunalno opremijo.

Kaj lahko prebivalci cerkljanske občine pričakujejo od vas?

Cerkljanska občina se je spremenila v slabo komunalno podjetje, ki se izključno ukvarja z urejanjem vodotokov-hudournikov. Odgovor je preprost. Če bom izvoljen, se bom potrudil, da se bo učinkovita občinska uprava ukvarjala z vsemi problemi, od kulture do športa in stanovanjske gradnje. To bo moj prvi korak. V naslednjem koraku bom povezal vse krajevne skupnosti, tudi največjo, da bodo zares postale del občine, ne kot sedaj, ko ni nobenih sestankov in nobenih informacij. Skratka, to občino si je polastilo pet družin, kar je zaskrbljujoče.

Kakšen interes stoji za tem?

Sedem do osem milijonov evrov je občinskega proračuna. To ni malo denarja, ki ga lahko razdeliš, oziroma uporabiš tako ali drugače.

Če vas izvolijo za župana, boste to funkcijo opravljali poklicno ali ne?

Imam obe možnosti. Na to vprašanje ni težko odgovoriti, bom profesionalni župan.

Vem tudi, da bom veliko časa posvetil delu v občini. Saj tudi doslej nisem bil v nobeni službi samo po osem ur na dan.

Glede na številne probleme, ki ste jih našli, nepoklicno županovanje ne pride v poštev!

Ne! Cerkljanska občina je po moje tudi edina, ki nima podžupana in ga tudi nikoli ni imela. Zakaj ne? Takrat, ko je bila LDS v občinskem svetu še bolj močna, smo predlagali podžupana. Toda takratni in sedanj župan se je bal, da bi ga podžupan prerasel in mu prevzel določene zadolžitve, s čimer bi izgubil najvišjo oblast. Moja vizija je, da mora biti podžupan, pa ne zato, da se te funkcije razdeli, temveč da se porazdeli odgovornost. Tu denar ne igra prav nobene vloge. So občine, ki imajo tudi dva podžupana, ki na mesec prejmeta morda po nekaj deset evrov nadomestila. Prepričan sem, da če je nekdo odgovoren za urejanje posameznih področij v občini, to delo zagotovo drugače opravi, kot če mu je bilo to le naročeno.

So torej možnosti, da bi to spremenili? Seveda so, če bo prišlo do drugačnega pogleda na vodenje občine. Že v prejšnjih mandatih smo imeli svojega županskega kandidata. Tokrat kandidiram s podporo dveh strank LDS, SD, nekaterih društev, združenj in veliko posameznikov. To se mi zdi dobro.

Zakaj ste se šele sedaj odločili za župansko kandidaturo, če pa se s politiko po malem ukvarjate že vrsto let?

O tem sem razmišljal že prej. Že pred prvim mandatom, vendar smo takrat v stranki ocenili, da bi kandidat ne bil jaz, temveč nekdo drug.

Kaj pa vaše zasebno življenje? Imate kaj prostega časa ali samo delate?

Prostega časa je relativno veliko. 24 ur, kolikor jih je dnevno na razpolago, si znam zelo dobro organizirati. Ukvarjam se s športom, s čebelarstvom, ribištvo, v preteklosti z gasilstvom, planinstvom. Bil sem tudi prvi predsednik Gasilske zveze Cerkno. Skratka, na več področjih sem dejaven.

mag. Marko Hvala, kandidat za župana

Naročnik oglasa je: OO LDS Cerčno

LISTA SOCIALNIH DEMOKRATOV - OBČINA CERČNO

Prva volilna enota:

Stanko Makuc
gradbeni tehnik,
ekološki kmetovalec,
nosilec dopolnilnih dejavnosti
na kmetiji

mag. Vesna Čuk
prof. zdravstvene vzgoje,
glavna medicinska sestra,
predavateljica na visoki šoli

Vladimir Likar
livar

Olga Bogataj
ekonomski tehnik,
upokojenka

Ingrid Prezelj
gostinska poklicna šola,
gospodinja

Druga volilna enota:

Antonija Dakskobler
dipl. ekonomistka,
vodja poslovalnice NLB

dr. Franc Lahajnar
doktor elektrotehnike,
tehnični vodja programa
elektronika in pogoni

Dušan Obid
ing. varstva pri delu,
zagotavljanje kakovosti v podjetju,
upokojenec

Zdenka Verbič
tehnična risarka,
dokumentaristka

Štefan Flander
strojni tehnik,
ekološki kmetovalec,
upokojenec

Jožica Florjančič
gostinski tehnik,
upokojenka

Branko Kalan
prof. zgodovine in
umetnostne zgodovine,
profesor na gimnaziji

Ivana Podobnik
poklicna kovinarska šola,
delavka v proizvodnji

Robert Bernik
lesarski tehnik,
kamnoseštvo

Drago Kuralt
orodjar,
upokojeni razvojni
tehnolog

Danijel Škvarča
poklicna rudarska šola,
upokojeni delovodja

OBKROŽI ŠT. **1**

Naročnik oglasa je: OO SD Idrija-Cerčno

Junij, julij, avgust 2010

Junij

22. junij – Na praznik sv. Ahacija idrijska občina praznuje svoj občinski praznik. Spominja se enega najpomembnejših dogodkov iz svoje večstoletne zgodovine. Po večletnem kopanju siromašne rude so namreč davnega leta 1508 v idrijskem podzemlju odkrili bogato živosrebrovo žilo, ki je omogočila preživetje generacijam družin idrijskih knapov, idrijski rudnik pa je po tem dogodku postal drugi največji živosrebrov rudnik na svetu, takoj za španskim Almadenom.

23. junij – Idrijski župan Bojan Sever in vodja investicij na občini Miran Podobnik sta z vodstvenimi delavci okrožnega sodišča in upravne enote predstavila zaključek obnovitvenih del v stavbi občine. Pri 460.000 evrov vrednem projektu sta sodelovali tudi ministrstva za državno upravo in pravosodje. Po novem je z zadnje strani stavbe tudi vhod za invalide in dvigalo, ki jim omogoča dostopnost do uradov občine, upravne enote in sodišča. V okviru prenovitvenih del so obnovili tudi hodnike, stopnišča in instalacije ter zagotovili v objektu primerno požarno varnost.

26. junij – PGD Idrija je na predvečer jubileja praznovalo 120-letnico delovanja. Jubilej so zaznamovali s slavnostno akademijo, na kateri so predstavili posebej za jubilej pripravljen dokumentarni film o zgodovini društva in podelili priznanja najzaslužnejšim članom društva, podpornikom in prijateljem. Na dan obletnice pa so pri Likarci pripravili tako imenovani Gasilski izziv 2010, ki so se ga udeležili tudi gasilci iz pobratenega francoskega Aumetza.

Julij

2. julij – V okviru letošnje prireditve Poletje v Cerknem so pripravili tudi tridne-

vno mednarodno rezbarsko delavnico. Na njej so udeleženci izdelovali lesene pustne maske, ki so značilne za alpsko območje med Švico in Madžarsko. Poleg naših rezbarjev so na njej sodelovali tudi italijanski izdelovalci lesenih pustnih mask, ki so zbrani v združenju Mascherai Alpini, ki ga vodi Luigi Revalant iz Tolmezza.

16. julij – PGD Cerkno je proslavilo 100-letnico delovanja. Obletnico so obeležili s številnimi prireditvami, ki so se začele že v začetku leta, v gasilskem domu, ki so ga zgradili leta 1985 in mu kasneje dozidali še prizidek, pa so podelili priznanja in zahvale društva oziroma cerkljanske gasilske zveze. Danes društvo šteje 132 članov. Med njimi je najbolj aktiven podmladek, ki na različnih tekmovanjih dosega odlične rezultate.

Avgust

1. avgust – Po devetih dneh kurjenja Vrhgriz pri Črnem Vrhu so ugasnili apnico, ki jo je po 49 letih spet zakuril Karel Žgavec. Tokrat jo je zakuril, da bi

obudil stari način pridobivanja apna, kar je bil eden od načinov preživetja prednikov na črnovrški planoti. Pri kurjenju mu je pomagalo kar sedemnajst bližnjih sorodnikov, ogromno ljudi pa si je prišlo ogledat, kako to delajo. Na kurjenje apnice so se pripravljali kar dva meseca. Karel Žgavec se je pravil kurjenja apnice navadil

že kot pastir, po drugi svetovni vojni, ko so vsi obnovljali hiše, pa je bilo apno več kot dobrodošlo vezivo v malti in tudi za beljenje.

13. avgust – V Centru šolskih in obšolskih dejavnosti na Medvedjem Brdu je potekal astronomski raziskovalni tabor. Bil je najštevilčnejši doslej. Za mlade astronome je skrbelo devet mentorjev iz Ustvarjalnega astronomskega društva iz Ljubljane in iz sorodnega mariborskega društva Orion. Udeleženci so imeli nekaj sreče z vremenom, zato so lahko opazovali perzeide – meteorski roj, ki je bil najbolj viden in intenziven prav v dneh tabora.

25. avgust – V 70. letu starosti je umrl dr. Jože Felc, znani psihiater in idrijski kulturni delavec. Bil je dolgoletni predstojnik Psihiatrične bolnišnice Idrija. Več kot deset knjig, ki jih je napisal, pa sodi med vrhunska književna dela. Na žalost napovedane predstavitve svoje knjige z naslovom Živeti življenje, ki je bila posvečena njegovi 70-letnici, ni dočakal.

22. avgust – Cerkljansko planinsko društvo je spet pripravilo letni pohod na Porezen. Pravzaprav je tokrat šlo za srečanje planincev na tem 1630 metrov visokem cerkljanskem očaku. Ponavadi se ga udeležujejo predvsem tisti, ki jih zaradi starosti ni več na zimskem pohodu.

27. avgust – V okviru študijske izmenjave so se v Idriji mudili predstavniki geoparka Magma z Norveške. Idrijčani si namreč že več let prizadevajo ustanoviti podoben geopark, ki bo prvi te vrste pri nas. Pri tem bodo dali prednost razvoju podeželja, izobraževanja in geoturizma. V evropsko mrežo geoparkov je vključenih 35 parkov, še več naj bi se jih vključilo. Pri nas geoparka še nimamo, čez mejo pa so.

Iz preteklih let...

Idrijski rudarji praznujejo

Idrijski rudarji bodo letos praznovali "dan rudarjev" z deseto obletnico delavskega samoupravljanja v našem rudniku. Praznovali ga bodo v svobodi s srečno zavestjo v svojih srcih, da končno nastopajo kot lastniki velikega podzemnega bogastva, da delajo zase in za svoje družine.

V tem vedrem razpoloženju pa bodo vendar najstarejše peljali spomini v daljnjo in bližnjo preteklost, ko je bil naš rudnik še objekt špekulacije mednarodnih izkoriščevalcev, na katerem so se redile kapitalistične družbe, včasih pa tudi propadle. Tudi avstrijski dvor ga je moral zastaviti, da se je lahko rešil mednarodnih valutnih obveznosti. Italijanska fašistična vlada ga je prodala privatni družbi za nesramno nizko ceno, ker so bili med delničarji ljudje iz najožjega Mussolinijevega sorodstva, ki jim je bilo treba pomagati v pohlepu za najlažjim zaslužkom.

Na dnu rudnika pa je kopal naš slovenski rudar, ki ga skoraj niso zanimale špekulacije lastnikov, ki je prav malo vedel, kaj se dogaja z bogastvom, ki ga je spravljal na dan v potu svojega obraza ob zelo skromnem zaslužku. Samo majhen drobec izkopenega zaklada je prišel v njegov žep. Glavno bogastvo so si razdelili med seboj špekulanti iz najvišjih krogov okupatorske države.

Bežen pogled v rudniške naprave nam pove, da je žolta monarhija modernizirala rudnik samo do leta 1900. Ali so že tedaj žolti oblastniki zaslutili, da bo njihovega gospostva nad slovenskim narodom konec? In res je kmalu prišla prva svetovna vojna. Rudnik je postal nadvse važen, toda za njegovo modernizacijo ni bilo ne časa ne sredstev. Vojna je zahtevala svoje. Večino rudarjev so celo oprostili vojaške službe, na fronto so poslali samo politično nezanesljive. Rudarji so morali kopati in kopati, italijanska okupacija je sistem negospodarskega izkoriščanja rudnika še povečala. Lahko si torej predstavljamo v kakšnem stanju je prevzela rudnik naša ljudska oblast: v njem so bili v obratu še vedno parni stroji iz prejšnjega stoletja. V rezervi je še vedno stala ogromna Kleyeva črpalka, ki je požgala na uro kubik drv in pol tone premoga, da je lahko proizvajala 200 konjskih sil energije. Obratovala je še "idrijska kamšt", katere začetki segajo v 16. stoletje in predstavlja danes verjetno enega najstarejših tehniških spomenikov...

Rudnik je bilo treba najprej modernizirati

in elektrificirati. Težko in počasi je šlo prva povojna leta. Pa kaj bi govorili o tem. V srcih rudarjev je bilo veselje, ker so vedeli, za koga delajo. Šlo je in šlo je celo vedno hitreje. Stari stroji so šli v muzej, kjer naj pričajo o burni preteklosti našega rudarskega mesta, na njihova mesta pa so prišli novi moderni stroji.

Delavsko samoupravljanje je napravilo naše rudarje za resnične gospodarje rudnika. Sedaj se je začelo zares! Modernizacija je zajela celoten obrat od jame do topilnice. Najprej jama: urejen je bil podzemni prevoz rude na jašek "Delo" tako da tujec danes rudnika niti ne opazi v našem lepem mestu. Nova moderna žičnica od jaška "Delo" do nove separacije je pometla iz mesta še zadnje spomine na sicer častitljiv, vendar zastarel prevoz rude z lokomotivami, ki že počivajo v muzeju. Staro separacijo, ki jo bolj poznamo pod imenom "bašerija" je podedovala mestna komunala, ki naj se okoristi s kupom starega železa in kamenja, kolikor sta ga jim še pustila muzej in "Simplex", da bodo na njenem mestu zrastle nove stavbe in menda celo nebotičnik.

In končno topilnica, ki je postala ozko grlo našega rudnika, in želi povečati svoj proizvodni načrt. To ozko grlo bo odstranjeno letos. V Idrijo že prihajajo prvi deli ogromne rotacijske peči, za katero gradi idrijski "Zidgrad" temelje. Zadnja faza modernizacije je najtežja. Oko naših rudarjev budno spremlja to zadnje dejanje velikega in težkega dela, ki bo opravljeno letos jeseni ...

Potem se bodo naši rudarji oddahnili? Prav gotovo, da ne! Pred njimi je že nadaljnja faza razvoja: skrb za rudarja, ki je vse predolgo stal nekje v ozadju, garal in včasih tudi preklinjal. To fazo je že nakazala večja skrb za rudarjevo zdravje, nove moderne kopalnice v obeh jaških, nova zobna ambulanta, nova zdravstvena ambulanta. Mnogo pa še manjka. Mesto je zaostalo v razvoju, zato mu bo treba več nuditi, da bo nadoknadilo vse, kar je bilo zamujenega. Vse hkrati pa se res ne da napraviti.

Na mizah rudniških strokovnjakov so še mnogi načrti, ki že posegajo v življenje rudarjev, v njihov življenjski standard, v njihovo razvedrilo in oddih.

To je novo vzdušje, v katerem bodo letos praznovali naši rudarji svoj praznik. To vzdušje je letos mnogo bolj vedro in veselo, vzdušje, ki je prepojeno z zadovoljstvom in optimizmom.

Praznovanje se bo začelo že v petek zvečer

s koncertom, kresovi in ognjemetom. V soboto bo tradicionalna budnica, ki bo pozvala rudarje na zborna mesta na matičnih obratih, od koder bodo krenili v povorki v "Mejco" na zborovanje. Potem bo pa kar tu tudi vedra zabava. Kdor je delal, ima pravico, da se vsaj malo povesele in oddahne! V nedeljo pa bodo odšli naši rudarji na veliki partizanski tabor na Lokvah.

Našim rudarjem za njihov praznik v imenu vsega primorskega ljudstva: s r e e n o!

Primorske novice, 29. 6. 1960

Nov oddelek v idrijskem muzeju

Zaradi velike rekonstrukcije v topilnici je idrijski rudnik moral omejiti obiske in ekskurzije do skrajne meje. Ogledi jame pa so bili iz tehničnih razlogov že do sedaj dovoljeni v glavnem le rudniškimi strokovnjakom. Ker pa prihajajo zadnje čase v Idrijo številne šolske ekskurzije, je rudnik omogočil v Mestnem muzeju ureditev topilniškega oddelka, v katerem je tehnološki proces delovanja rudnika in topilnice celo bolje in razumljiveje prikazan, kakor ga more doumeti preprost človek pri ogledu rudniških naprav. Vodstva ekskurzij, ki se želijo seznaniti v z delovanjem našega rudnika, naj se torej v bodoče obračajo na Mesni muzej.

Idrijski muzej je s tem pridobil nov zanimiv oddelek. Tu so prikazane v miniaturo stare peči, ki so bile že v preteklosti nadomeščene z modernejšimi. Prikazana pa je tudi nova rotacijska peč, ki jo v rudniški topilnici šele montirajo. Oddelek bodo že letos dopolnili z raznimi novimi proizvodi rudnika, za katere je že osvojil proizvodjalno metodo in začel s široko proizvodnjo.

Že pred mesecem je idrijski muzej zaprl občasno razstavo "Gradovi na Goriškem", ki jo je priredil s pomočjo Goriškega muzeja in je dosegla zelo velik uspeh ter je privabila mnogo obiskovalcev. Ta konec šolskega leta pa je bila odprta razstava "Spoznavaj svoj kraj", ki so jo uredili skupno vsi trije muzeji v okraju. Med obiskovalci je vzbudila prav lepo zanimanje, čeprav je bil zanjo prostor nekoliko pretesen.

Primorske novice, 6. 7. 1960

KOLEKTOR

Informator

ČASOPIS KONCERNA **KOLEKTOR** • September 2010

Kakovost odlikuje dobavitelja

Koncern Kolektor od leta 1999 vsako drugo leto pripravlja Dan dobaviteljev.

Prireditvev, ki je bila v začetku namenjena domačim dobaviteljem, je z leti prerasla v mednarodno. Izmed številnih dobaviteljev, tokrat se jih je v Zrečah zbralo 84, koncernova strateška nabava izbere dva najboljša, prvi je slovenski, drugi pa iz tujine. Vodja koncernove strateške nabave **Igor Bogataj** pojasnjuje, da se izbor dobaviteljev pripravi na podlagi Kolektorjevega internega organizacijskega predpisa Rangiranje dobav in dobaviteljev.

Med slovenskimi je priznanje pripadlo družbi Mokos d. o. o. iz Sovodenj, ki že dve desetletji Kolektorjevim družbam dobavlja polizdelke za komutatorski proizvodni program. Odlično poslovno sodelovanje je z leti preraslo v partnerski odnos, saj dobavitelj v celoti sledi koncernovim zahtevam po kakovosti in točnosti dobav. Med tujimi dobavitelji pa je najboljšo oceno doseglo podjetje BASF iz Nemčije. Gre za dobavitelja polistirenov in tehničnih termoplastov družbi Kolektor Liv, ki jih uporablja v proizvodnji sanitarne tehnike kot tudi za potrebe avtomobilske industrije, je poudaril vodja koncernove strateške nabave Igor Bogataj.

Koncern Kolektor je glede dobav odgovoren do svojih kupcev, izbira najboljših dobaviteljev pa pravzaprav potrjuje, da je nabor dobaviteljev na ravni, ki omogoča prevzem odgovornosti po celotni dobaviteljski verigi. Ocena dobaviteljev je skupek ocen s področij kakovosti, nabave, logistike in razvoja je še povedal Igor Bogataj.

Mednarodna konferenca o trajnih magnetih iz redkih zemelj.....

2

- Ta prestižni mednarodni dogodek je bil prvič pri nas, kar daje priznanje slovenski znanosti

Razvojno-tržna konferenca Kolektorjeve poslovne divizije Stavbna tehnika in izdelki za dom.....

9

- Za doseg ciljev se bodo morali prodajniki in razvojniki potruditi

Vojkova ulica v Idriji bo dobila novo podobo.....

14

- Zanj skrbi koncernova hčerinska družba Kolektor Koling

Prestižni mednarodni dogodek tokrat pri nas

Boris Saje

Od 30. avgusta do 2. septembra je na Bledu potekala 21. konferenca o trajnih magnetih iz redkih zemelj in njihovi uporabi. Slavnostni govorniki so bili dr. József Györkös, državni sekretar na Ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, prof. dr. Jadran Lenarčič, direktor Instituta "Jožef Stefan" ter Stojan Petrič, predsednik koncerna Kolektor.

Državni sekretar je v uvodnem nagovoru izpostavil pomen mednarodne predstavitve slovenske znanstvene in industrijske sfere na področju, ki ga vsebina konference naslavlja. Prof. dr. Jadran Lenarčič je izpostavil pomen vpetosti slovenske znanstveno raziskovalne sfere v mednarodno sodelovanje: "21. konferenca o magnetih iz redkih zemelj in njihovi uporabi je izrednega pomena tako za sam Institut "Jožef Stefan" kot za slovensko znanost, ki je tako ponovno dokazala, da ima pomembno vlogo na tem področju tudi v svetovnem merilu. Sam se zelo dobro spominjam tovrstnih konferenc, saj se jih udeležujem že vse od leta 1988. Združevanje in izmenjava mnenj sta izrednega pomena."

Stojan Petrič je izpostavil pomen integracije znanstveno raziskovalnih rezultatov z industrijo, ki vodi do novih izdelkov z višjo dodano vrednostjo: "V Kolektorju nenehno stremimo k novim odkritjem in prav zato podpiramo pomen znanosti in dela, ki se odvijata na tem področju. Danes smo tako prisotni že skorajda povsod po svetu, razen na Japonskem. Uspehe in tradicijo smo zgradili na znanju, profesionalnem delu in strokovnosti, zato cenimo in podpiramo povezovanje z Institutom ter tovrstna izobraževanja, kjer si lahko izmenjamo mnenja in spoznamo novosti po vsem svetu."

Konferenco je uradno otvorila prof. dr. Spomenka Kobe z Instituta "Jožef Stefan" s sodelovanjem dr. Borisa Sajeta iz idrijskega Kolektorja.

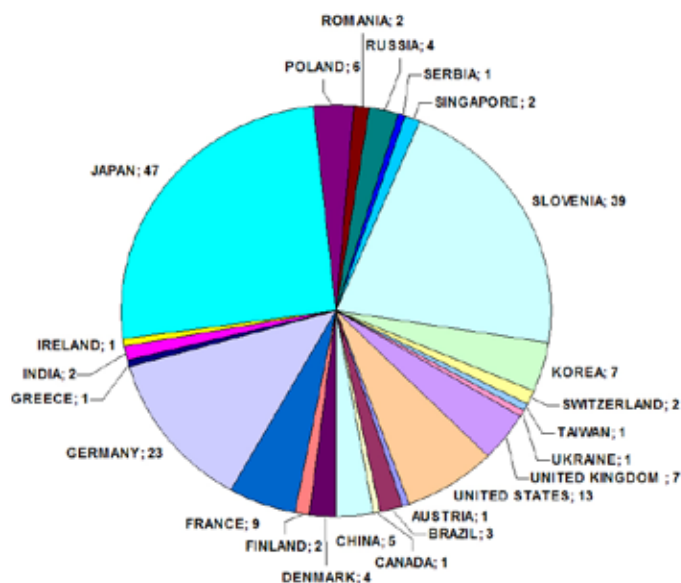
Drugi delovni dan je poleg prispevkov iz sveta magnetizma, zaključila tudi okrogla miza na temo "Diversity – Balanced leadership", ki sta ji predsedovala prof. dr. Spomenka Kobe ter prof. Jean-Marie Dubois, Francija, na kateri so iztočna predavanja predstavlili prof. Dominique Givord, Francija, dr. Peter Volasko, MVZT Republike Slovenije, dr. Mariana Calin iz Nemčije in Andra Dodič iz Kolektorja. Iztočnim predavanjem je sledila aktivna diskusija s primerjavo stanja vodstvenih struktur med akademsko in industrijsko sfero.

Da pa bi vsem udeležencem kongresa predstavili

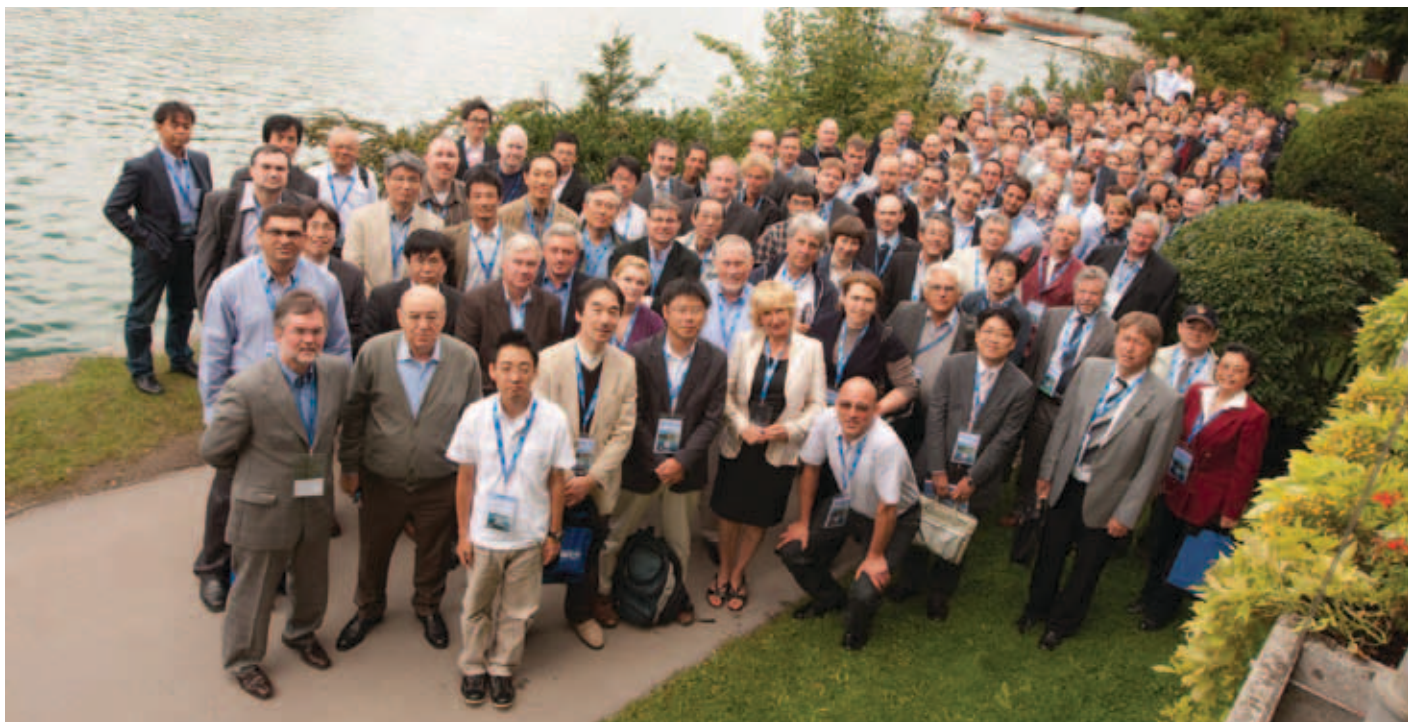
Slavnostni govorniki: Stojan Petrič, prof. dr. Jadran Lenarčič in dr. József Györkös

tudi Slovenijo in njene lepote, je popoldanske sekcije tretjega dne nadomestil izlet udeležencev konference v Ljubljano, kjer so si ogledali stare mestne znamenitosti in ljubljansko mestno jedro. Večina je

Struktura udeležencev glede na državo iz katere so prišli je prikazana na diagramu

bila nad dogajanjem v Ljubljani navdušena in prav mnogi so izpostavili željo po vrnitvi v Slovenijo. Dan se je zaključil z večernim druženjem na ljubljanskem gradu, na katerega so se udeleženi popeljali z novo gondolo. Druženje se je pričelo okrog osme ure zvečer, kjer smo poleg kulturnega programa in večerje za vse zbrane pripravili tudi tradicionalno gostujoče predavanje, ki ga je tokrat izvedel prof. Georgea Hadjipanayisa iz Združenih držav Amerike,

z naslovom "The Magic of Magnets". Na konferenci je poleg strokovnih prispevkov iz znanstveno raziskovalnega sveta vzporedno potekala tudi razstava izdelkov ključnih podjetij (med ostalimi tudi Kolektorja) v verigi od mineralnih surovin do končnih izdelkov, ki je med odmori vzbudila precejšnje zanimanje med udeleženci konference.

Sklepne besede ob zaključku sta povzela prof. Rex Harris iz Velike Britanije in prof. Hirotoši Fukunaga, Univerza v Nagasakiju, Japonska.

Prof. Harris je za vsebinsko in organizacijsko plat konference našel samo pohvalne besede. Glede na to, da je bil osebno udeležen na zadnjih desetih in da jo je 1994 sam organiziral, ima njegov komentar relevantno težo.

Prof. Fukunaga, ki je predsednik naslednje konference, ki bo leta 2012 v Nagasakiju, pa je dejal, da smo v Sloveniji postavili vsebinsko in organizacijsko

letvico zelo visoko ter, da se bodo morali kot organizatorji naslednje konference zelo potruditi.

Organizatorja sva mnenja, da je bil namen konference dosežen, koncern Kolektor je prepoznan kot aktiven na področju magnetnih komponent. Naredili smo ga bolj prepoznavnega v svetovnem merilu ne samo kot proizvajalca komutatorjev, ampak kot zanesljivega razvojnega partnerja, ki je mednarodno aktiven tudi na področju električnih pogonov in elektronike, rotorjev za brezkrtačne motorje, ter magnetnih komponent in s katerim je treba v bodoče na teh področjih resno računati. Finančni interes skupine Kolektor izvira iz dejstva, da združeni akademska in aplikativna sfera navadno rezultirata v inventivnosti oziroma inovativnosti podprti z investicijami, ki jo prinaša najprej rezultate v realnem sektorju, ki se kasneje, tudi ponavadi, odlikajo v finančnem sektorju. Preprosto rečeno, uspehi inovacij in investicij poganjajo industrijo, kar tudi borze nagradijo z višjimi borznimi indeksi.

Andra Dodič med predavanjem

Prof. dr. Jadran Lenarčič, prof. dr. Spomenka Kobe in Stojan Petrič na Ljubljanskem gradu

Kolektor, soorganizator konference o magnetnih materialih

Uredništvo

Institut "Jožef Stefan" iz Ljubljane in idrijski Kolektor sta bila organizatorja letošnjega "The 21. International Workshop on Rare-Earth Permanent Magnets and their Applications" (konference o magnetih iz redkih zemelj in njihovi uporabi), ki je potekala od 30. avgusta do 2. septembra v Grand hotelu Toplice na Bledu.

Na konferenci je bilo predstavljenih 121 referatov iz 21 držav. Prvih pet držav, po številu prispevkov, si sledi v naslednjem vrstnem redu: Japonska 33, ZDA 13, Kitajska 11, Nemčija 8 in Brazilija 7. Med udeleženci je posebej izstopal dr. Masato Sagawa, vodilni nosilec patentov na področju sintranih trajnih magnetov na osnovi zlitine NdFeB od leta 1984.

Zbrane na konferenci so uvodoma nagovorili József Györkös, državni sekretar na Ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, Jadran Lenarčič, direktor Instituta "Jožefa Stefana" ter Stojan Petrič, predsednik koncerna Kolektor.

O ozadju, organizaciji, namenu ter izvedbi konference smo se pogovarjali s predsednico konference, prof. dr. Spomenko Kobe iz Instituta "Jožefa Stefana" in podpredsednikom konference dr. Borisom Sajetom iz Kolektorja.

Kaj so redke zemlje in kako dolgo jih poznamo?

Spomenka Kobe (v nadaljevanju SK): Elementi redkih zemelj po fizikalno kemijskih lastnostih spadajo med lantanide. Vsi se še spomnimo osnovnošolske kemije in periodnega sistema in dveh vrst kemijskih elementov, ki se nahajajo pod periodnim sistemom. V spodnji vrsti najdemo radioaktivne aktinide, v vrsti nad njo pa se nahajajo lantanidi oziroma elementi redkih zemelj, h katerim ponavadi prištevamo še itrij in lantan, po katerem so dobili ime. S skupnim imenom lantanidi jih imenujemo predvsem zato, ker imajo v kemijskih spojinah podobne fizikalno-kemijske lastnosti, na atomsko-elektronskem nivoju pa podobno strukturo.

Boris Saje (v nadaljevanju BS): Stroka pozna redke zemlje že več kot dvesto let. Prvi mineral – gadolinit – je bil odkrit že leta 1787 na Švedskem, zadnji element redkih zemelj, prometij, pa je bil odkrit šele leta 1945. Ker ga v naravi ne najdemo, je bil sintetiziran umetno, v okviru ameriškega jedrskega

Mednarodno konferenco sta v imenu organizatorjev odprla prof. dr. Spomenka Kobe (Institut "Jožef Stefan") in dr. Boris Saje (Kolektor)

Dr. Boris Saje enemu od udeležencev predstavlja Kolektorjev program magnetnih komponent in rotorjev

Kolega z Instituta "Jožef Stefan" - prof. dr. Spomenka Kobe in prof. dr. Jadran Lenarčič

Predstavniki koncerna Kolektor od leve proti desni: dr. Boris Saje, Valter Leban, izvršni direktor koncernove nabave in produkcije, Radovan Bolko, glavni izvršni direktor koncerna in mag. Primož Bešter, koncernov izvršni direktor za prodajo in marketing

programa. Kot zanimivost: redke zemlje imajo zanimive optične lastnosti – ena prvih uporab redkih zemelj je bila za premaze mrežic plinskih svetilk v začetku prejšnjega stoletja. Ko ste si zaželeli, s kakšno barvo bo svetica vaša plinska žarnica, ste uporabili oksid ustrezne redke zemlje. Izdelovali so jih v tovarni Treibacher, zraven Celovca. Med ostalimi ima tovarna še danes proizvodnjo zlitin iz redkih zemelj na Ravnah na Koroškem. Druga, široko poznana uporaba pa je bila za kresilne kamenčke v vžigalnikih.

Zakaj redke? Ker jih ni?

SK: Ime je nastalo pravzaprav iz zgodovinskih razlogov. Kot sem že povedala, so njihove fizikalno-kemijske lastnosti precej podobne, kar predstavlja pri separaciji problem. Ker jih tehnično dolgo nismo bili sposobni rafinirati kot posamezne elemente in ker zaradi svoje reaktivnosti v naravi ne nastopajo kot elementarne kovine, so raziskovalci predpostavljali, da jih je malo. Od tod naziv redke. Z razvojem tehnologije rafinacije kovin smo spoznali, da obstajajo tudi kot posamezni elementi, širšo praktično uporabo pa so doživele konec petdesetih, začetku šestdesetih let prejšnjega stoletja, ko so bile metode rafinacije postavljene na industrijski nivo.

SB: V resnici jih je v zemeljski skorji, v takšnih ali drugačnih mineralnih oblikah, toliko kot bakra, cinka, niklja ali svinca, tako da glede na obseg v resnici niso redke. Ločiti pa moramo med kovinami

redkih zemelj in redkimi kovinami. V resnici redki kovini sta med bolj poznanimi zlato in platina in ostali elementi platinske skupine, torej paladij, rodij, osmij in iridij.

Zakaj so pomembne za svet, EU, Slovenijo, Kolektor?

SK: V globalnem svetu težko potegnemo ostro ločnico med potrebami sveta in Evrope. Brez redkih zemelj danes npr. ne bi delovale nekatere vetrne elektrarne, hibridni oziroma električni avtomobili, magnetna resonanca, LED diode, LCD zaslone, računalnikov, fotovoltaični paneli, zabavna elektronika, bela tehnika, katalizatorji in še bi lahko naštevali. Trajni magneti iz redkih zemelj poganjajo diske v računalnikih, so uporabljeni v celi vrsti senzorjev v avtomobilih (ABS, EPS, ESR ...) in omogočajo miniaturne mobitele z barvnimi zaslone. Na področju zmanjševanja uporabe energije in virov "zelene" energije se uporabljajo v generatorjih vetrnih elektrarn, za pogon električnih avtomobilov, v avtomobilskih sklopih start-stop in regenerativnega zaviranja. Od pripomočkov, ki jih redno dnevno uporabljamo, jih najdemo npr. v motorju, ki omogoča vibracijski način zvonjenja v mobilnih telefonih ali pa v nekaterih baterijskih krtačkah za zobe.

SB: Gospodarske družbe v Sloveniji, vezane na trajne magnetne iz redkih zemelj, so poleg Kolektorja še Domel, Iskra Avtoelektrika, Iskra Mehanični, Magneti Ljubljana, RLS Ljubljana, če naštejemo

samo nekatere. V okviru koncerna pa predvsem divizija za komponente in sisteme v avtomobilski tehniki, in sicer skupine za elektroniko in pogone, rotorje in magnetne komponente. Neposredno s proizvodnjo komponent na osnovi magnetov iz redkih zemelj se ukvarjata Kolektor Magnet Technology iz Essna ter Kolektor Magma iz Ljubljane. Ideja organizatorjev je bila tudi povezati akademsko in industrijsko sfero, kar lahko omogoča hitrejše razvojne aktivnosti od specifičnih raziskav materialnih lastnosti do razvoja izdelka, ki ga lahko ponudimo trgu.

Zakaj v Sloveniji in koliko časa so trajale priprave na konferenco?

SK: Slovenija je bila izbrana za organizacijo 21. delavnice o trajnih magnetih iz redkih zemelj in njihovi uporabi na kandidaturi leta 2006 v Pekingu. Poleg Slovenije so se za organizacijo potegovali ZDA, Rusija in Singapur. Glede na to, da je konferenca potekala do zdaj na petih kontinentih in v desetih državah, je odločitev mednarodnega nadzornega odbora, da je Slovenijo izbral kot gostiteljico letošnjega srečanja, veliko priznanje slovenskim strokovnjakom na področju trajno magnetnih materialov in gospodarskim družbam, ki delajo na tem področju. Poleg tega ni pričakovati, da bi se ponovila v evropskem prostoru vsaj do leta 2016, ker bo leta 2012 na Japonskem, leta 2014 pa zelo verjetno v ZDA, kjer je bila nazadnje leta 2002.

BS: Intenzivne priprave so se začele 12. avgusta 2009, ko sva imela organizatorja sestanek v Kolektorju. Zadnje leto torej je organizacijski odbor intenzivno aktiven. Razlog, zakaj v Sloveniji, pa verjetno leži v naslednjem: Slovenija je ena redkih držav Evrope, ki kljub močni konkurenci Japonske in Kitajske proizvaja magnetne in izdelke iz njih najvišje kvalitete. Za to so zaslužni tako raziskovalci, ki na tem področju delujejo že več kot 20 let, kot gospodarske družbe, ki se niso uklonile trendu večine evropskih in ameriških proizvajalcev in proizvodnjo preselile na Daljni vzhod.

Kakšen je bil odziv?

SK: Vseh udeležencev, v vseh štirih dneh, je bilo preko 200. Posebej zadovoljujoče je, da so se odzvala velika imena magnetizma redkih zemelj, kot npr. dr. Sagawa, ki je vodilni nosilec patentov na področju sintranih NdFeB magnetov v zadnjih 25 letih, ter velika evropska in ameriška imena s področja teorije, procesiranja in analiz. Ne bi bilo pošteno, če jih izpostavim samo nekaj, naštevanje vseh pa mislim, da presega okvir tega intervjuja. Sicer pa je nabor predavateljev javno objavljen na internetni strani konference (http://nano.ijs.si/REPM10_schedule.pdf op.F.Š.).

Dr. Boris Saje s predavateljem Georgom Hadjipanayisom

SB: Razmerje med udeleženci iz akademije in industrije, če se lahko tako izrazim, je bilo približno 2:1. Posebej je treba izpostaviti tudi sponzorje konference, ki so s tem izkazali svoj poseben interes, in sicer Kolektor, Great Western Minerals Group, Less Common Metals, Magnequench, Neo Material Technologies, Agencija za raziskovalno dejavnost Slovenije in seveda Institut "Jožefa Stefana".

Je bil namen dosežen?

SK: To bo pokazala prihodnost. Vsekakor je bil eden od namenov zbrati raziskovalce in razvojne inženirje iz gospodarskih družb in jim omogočiti, da v pozitivnem strokovnem okolju izmenjajo izkušnje in se predvsem osebno spoznajo, spoznajo področja, na katerih posameznik dela. S tem se jim omogoči boljše sodelovanje v prihodnje. Poleg tega menim, da je bil dosežen namen promocije slovenskih akademskih raziskav in inženirskih aktivnosti v slovenskih gospodarskih družbah, na sicer relativno ozkem strokovnem področju, ki pa se nas dnevno dotakne v napravah, ki jih uporabljamo, in kakor kaže, jih bomo v prihodnosti uporabljali vse več.

SB: S pozicije Kolektorja je bil eden od namenov pokazati koncern Kolektor kot aktivnega na področju magnetnih komponent in ga narediti bolj prepoznavnega v svetovnem merilu ne samo kot proizvajalca komutatorjev, ampak kot zanesljivega razvojnega partnerja, ki je mednarodno aktiven tudi na področju električnih pogonov in elektronike, rotorjev ter magnetnih komponent in s katerim je treba v bodoče na teh področjih resno računati.

Cilj koncerna je, da naša oskrbovalna veriga postane zmagovalna

Igor Bogataj

Dan dobaviteljev je bil prvotno namenjen samo domačim dobaviteljem, z leti pa je prireditev prerasla v mednarodno.

Prireditev se odvija vsako drugo leto, ocenjevanje dobaviteljev pa se je razširilo iz materialov za komutatorski program tudi na dobavitelje reprodukcijskih materialov in polizdelkov ostalih koncernovih programov. Tokratna rdeča nit dogodka in sporočilo dobaviteljem je bila Prilagodljivost oskrbovalne verige.

Na fotografiji so od leve proti desni koncernov izvršni direktor za nabavo in produkcijo Valter Leban, Mojca Šajna, vodja strateške nabave v Kolektor Livu, Katarzyna Byzjkowska iz BASF-a, Milan More iz Mokosa in Igor Bogataj, vodja Kolektorjeve strateške nabave

Milan More, Mokos d. o. o. Sovodenj:

“Mislim, da je še veliko drugih dobaviteljev, toda mi smo se trudili celih 20 let, da smo ustregli vsem Kolektorjevim zahtevam. S poslom, ki ga imam z njimi, sem zadovoljen in upam, da so tudi oni enako z menoj.”

Katarzyna Byzjkowska, BASF za centralno Evropo, Varšava: “Zadovoljni smo z večletnim sodelovanjem s Kolektorjem, še posebej, ker se obseg sodelovanja z leti povečuje. Kolektor Liv je eden od petih naših najpomembnejših kupcev v Sloveniji in edini v svoji branži.”

Letošnji Dan dobaviteljev smo organizirali v Zrečah, prihodnji pa bo potekal v Idriji, kar bodo omogočile nove nastanitvene kapacitete.

Dan dobaviteljev se običajno ne začne in konča le z razglasitvijo najboljših, temveč je tudi priložnost, da predstavniki koncerna zbranim poslovnim partnerjem sporočijo svoja pričakovanja in zahteve glede kakovosti dobav in storitev, saj ima Kolektor kot dobavitelj prav tako veliko visoke zahtevane norme s strani kupcev. Nekateri so Kolektor že uvrstili med prednostne dobavitelje, kar pomeni več kot razvojni dobavitelj.

Po uvodnem pozdravu vodje strateške nabave koncerna Kolektor Igorja Bogataja, je navzoče pozdravil izvršni direktor nabave in produkcije Valter Leban, ki je predstavil koncern in njegovo rast. Izpostavil je Boschevo in Continentalovo priznanje za najboljšega dobavitelja, ki ga je Kolektor prejel v zadnjem letu.

Koncern Kolektor je po Lebanovih besedah zavezan nenehni rasti in udeležanju strategije razvojnega dobavitelja. Osnovno gonilo te strategije je motivacijski proces, v katerem se rojevajo novi izdelki. Izjemno pomemben je odzivni čas, v katerem smo kupcu sposobni razviti in izdelati nov izdelek. Pri njegovem nastajanju pa so izjemno pomembni naši dobavitelji in njihove storitve.

Dobavitelj, ki tehnološko in organizacijsko ni prilagodljiv v smislu učečega in informacijsko podprtega podjetja, dolgoročno ne bo mogel sodelovati v medpodjetniškem razvoju novih izdelkov.

Zmagovalna je tista dobaviteljska veriga, ki je sposobna v najkrajšem možnem času trgu ponuditi nov izdelek, je še poudaril Valter Leban in pojasnil, kako se je koncern prilagodil zaostrenim pogojem gospodarjenja v času gospodarske krize.

Odzivnost in prilagajanje sta vrednoti, ki jih koncern Kolektor zasleduje in jih pričakuje tudi od svojih partnerjev oziroma dobaviteljev.

Sledili sta predstavitvi novih koncernovih podjetij Kolektor Magnet Technology in Kolektor Etre, za kar sta poskrbela direktor Kolektor Magnet Technology GmbH Uroš Likar in vodja nabave v Kolektor Etri Aleksander Peterlin.

V nadaljevanju je sledila izobraževalna tema z naslovom “Obvladovanje kompleksnosti v oskr-

bovalni verigi – korak naprej do vitkosti“, ki jo je pripravila **Mateja Lavrič**, direktorica logistike v Kolektor Livu.

Svojo pozornost je usmerila na oskrbno verigo v obdobju po gospodarski krizi. Vprašala se je, ali je “vitkost podjetja” v današnjih razmerah zadosten

pogoj za ohranjanje konkurenčnosti?

Pred podelitvijo priznanj je direktor področja kakovosti v Kolektor Group **Bojan Črv**, izpostavil Kolektorjev pogled na kakovost v kriznih časih. Sporočilo za dobavitelje se je glasilo: “Kakovost je na prvem mestu”!

Skupščina družbe FMR Holding d. d. v letu 2010

Uprava družbe FMR Holding d. d.

Letos je bila redna letna skupščina družbe FMR Holding d. d. avgusta. Njeni udeleženci so odločali o uporabi dela bilančnega dobička, ugotovljenega ob koncu leta 2009. Skupščina je sprejela predlog uprave in odločila, da znaša dividenda na delnico 1,60 evra.

Dividende so bile izplačane 24. septembra, in sicer tistim delničarjem, ki so bili vpisani v delniško knjigo na dan 21. 8. 2010. Tako določena dividenda je

v bruto znesku, od tega se za fizične osebe plača še 20-odstotni davek, tako da bo neto dividenda znašala 1,28 evra.

Skupščina se je seznanila tudi s poročilom nadzornega sveta o preveritvi in potrditvi letnega poročila družbe za leto 2009, odločila pa je tudi o imenovanju pooblaščenice revizijske hiše, ki je tudi tokrat priznana revizijska družba Ernst & Young iz Ljubljane, ki za družbo opravlja te storitve že nekaj let.

Naša filozofija je prodati dober izdelek

Filip Šemrl

V RTC v Idriji so pred dnevi pripravili prvo Razvojno-tržno konferenco za Kolektorjevo poslovno divizijo Stavbna tehnika in izdelki za dom. Pripravili so jo zato, da vodstvo koncerna predstavi novo organiziranost, da okrepijo sodelovanje med prodajniki in razvojniki ter zastavijo pot razvoja, saj je koncern pred številnimi izzivi.

Uvodoma so glavni izvršni direktor koncerna Kolektor **Radovan Bolko** ter koncernova izvršna direktorja za prodajo in marketing **magister Primož Bešter** ter za razvoj **Marjan Drmota** zbranim predstavili nov ustroj koncerna in načrte, ki jih imajo do leta 2015, ter spregovorili o tem, kako jih nameravajo doseči. Enotni so si bili, da brez ustrezne

prodaje in izdelkov ne bo šlo, zato so pričakovanja prav od prodajnikov in razvojnikov velika. Da bi ti zmogli breme, ki jim je naloženo, so jim pristojni predstavili koncernova orodja za doseg zastavljenih ciljev. Ti pa so, da bi koncern Kolektor leta 2017 beležil že več kot pol milijarde evrov prodaje. Pomemben delež k temu bo moral prispevati tudi tretji koncernov produkcijski steber, to je Stavbna tehnika in izdelki za dom, ki bo letos zabeležil 64 milijonov evrov prometa.

Podrobnosti v zvezi z organiziranostjo je nanizal Marjan Drmota, ki je zbrane opozoril, da si lahko vse, kar jih še posebej zanima, ogledajo na novi koncernovi spletni strani: www.kolektor.com. Udeleženci prve Razvojno-tržne konference koncernove divizije Stavbna tehnika in izdelki za dom so si drugi dan bivanja v Idriji najprej ogledali proizvodnjo v Idriji, nato pa še proizvodnjo v postojnskem Kolektor Livu.

Letos naj bi koncernova divizija Stavbna tehnika in izdelki za dom, kjer so nosilne družbe Kolektor Liv, Kolektor Missel Schwab in Kolektor Koling, po ocenah prvega polletja, ustvarila za 6 odstotkov manj prometa kot lani, za 4 odstotke bo manjša prodaja divizije Industrijska tehnika in energetika, medtem ko je trenutna prodaja v diviziji Komponente in sistemi za 9 odstotkov nad načrtovano. Skupaj naj bi koncern Kolektor letos ustvaril za več kot 309 milijonov evrov prometa, kar je po sedanjih izračunih za skoraj 3 odstotke več, kot je bil načrtovano.

Prodajna konferenca Kolektor Etre v znamenju 400-kilovoltnega transformatorja

Na Bledu je potekala dvodnevna 2. prodajna konferenca Kolektor Etre in prva pod novim lastnikom, prej so imeli tako imenovane interne konference. Osrednja pozornost je bila tokrat namenjena predvsem predstavitvi projekta razvoja 400-kilovoltnega transformatorja, razmeram na tržišču in prodajnim možnostim.

Med prodajnimi agenti Kolektor Etre sta tudi Trond S. Olsen iz Norveške in Thomas Höglund iz Švedske (tretji in četrti z leve), ki v teh državah skupaj prodata več Etrinih transformatorjev, kot jih na leto kupi naša država. Prvi z leve je glavni izvršni direktor koncerna Kolektor Radovan Bolko, poleg njega je Peter Novak, direktor komercialne Kolektor Etre in skrajno desno dr. Tomaž Kmecl, glavni direktor Kolektor Etre

Uvodoma se je glavni izvršni direktor koncerna Kolektor **Radovan Bolko** predstavil v vlogi novega lastnika ljubljanske Etre, ki bo še naprej ohranjala in tržila svojo blagovno znamko in izkoristila vse sinergijske prednosti koncerna, v katerem po novem posluje. **Peter Novak**, direktor komercialne Kolektor Etre, pa je izpostavil dejstvo, da se z zamikom pri njih šele zdaj soočajo z gospodarsko krizo, kar predstavlja manj naročil, vendar z novimi pristopi na novih trgih to nadomeščajo. Zato so na konferenci na Bledu sprejeli plan prodaje v prihodnjem letu, ki bo enak letošnjemu. To je še posebej pomembno, ker Kolektor Etre gradi novo proizvodno halo in bi lahko manjša prodaja slabo vplivala na investicijske načrte družbe.

S tem bodo v Kolektor Etra prebrodili krizno obdobje, brez zmanjšanja prodaje, za kar pa bodo morali vložiti veliko dela in imeti tudi nekaj športne sreče, kot bi temu rekli. 15 let, kolikor časa že nas-

topajo na tržišču z lastno blagovno znamko, bi bilo škoda izničiti, z novim lastništvom pa pridobivajo predvsem na kapitalski stabilnosti, da bodo na koncu lahko lažje obrali sadeže. Leto 2009 je bilo po trditvah Petra Novaka glede prodaje rekordno leto, blejsko srečanje pa je bilo namenjeno predvsem temu, da bi prodajniki letošnje in prihodnje leto prodajo obdržali na tej ravni.

Tudi jutranje sonce in prečudovit pogled na blejsko jezero nista zmotila udeležencev tokratne prodajne konference Kolektor Etre

Glavni direktor Kolektor Etre **dr. Tomaž Kmecl** je, kot smo uvodoma že zapisali, predstavil projekt razvoja 400-kilovoltnega transformatorja in dejavnosti, ki so povezane z njim. Navzven sicer niso vidne, so pa zelo pomembne. Za en tak transformator so že pred več kot pol leta prejeli naročilo o prodaji dveh podobnih pa se dogovarjajo prav te dni.

Kolektor Etra ima dolgo zgodovino. Podjetje deluje že od leta 1933, po vojni je bilo Energoinvestovo podjetje, danes pa ga v Evropi, kjer beleži tudi največjo prodajo energetskih transformatorjev, predvsem na njenem severu, poznajo pod blagovno znamko Etra. S slednjo so začeli svoje izdelke tržiti leta 1997, kupci se s to blagovno znamko istovetijo, zato jim je veliko do tega, da bi še naprej ostala. "Navzven smo že prepoznavni kot Kolektor Etra, blagovna znamka Etra pa kljub temu ostaja še naprej, saj bi se v nasprotnem naši kupci spraševali, ali je to še isto ali je kaj drugega. Z novim strateškim lastništvom pridobivamo predvsem na stabilnosti, saj ta razume naš razvoj in kaj je treba vložiti vanj", da bi dosegli načrtovane cilje, je še dodal Peter Novak.

Novo posojilo SID banke

Na sedežu SID banke v Ljubljani sta predsednika uprav omenjene banke in koncerna Kolektor magister Sibil Svilan in Stojan Petrič julija podpisala pogodbo o novem posojilu, tokrat za financiranje razvojnega projekta "pogonski sistemi". Tokratno posojilo znaša 10,56 milijona evrov.

Ob tej priložnosti je predsednik uprave SID banke Sibil Svilan izrazil zadovoljstvo, ker je koncern Kolektor že skoraj v celoti izčrpal in projektno uresničil januarsko posojilo v vrednosti nekaj več kot 14 milijonov evrov, zato se omenjeni banki ni bilo težko odločiti za novo posojilo koncernu. Izrazil je prepričanje, da bo z njim koncern še izboljšal konkurenčnost v mednarodnem prostoru. Predsednik koncerna Kolektor Stojan Petrič pa je pojasnil, čemu bo novo posojilo namenjeno. "Rezul-

tati, ki jih letos dosegamo, so delno tudi posledica posojila, ki smo ga že dobili pri SID banki. Novo posojilo pa se bo poznalo pri poslovni rasti koncerna v prihodnjih dveh letih, kajti v tem trenutku je za nas najpomembnejše, da imamo številne projekte, s katerimi ohranjamo raven prodaje in zagotavljamo njeno rast."

O podrobnostih je po podpisu pogodbe spregovoril Marjan Drmota, koncernov izvršni direktor za razvoj. "Kolektor se je v okviru svoje dolgoročne poslovne strategije odločil, da bo na podlagi izkušenj iz preteklosti postal ponudnik pogonskih sistemov, ki so integrirani med avtomobilskim motorjem na eni ter krmilnikom in elektroniko na drugi strani. Gre za avtomobilske pogone prihodnosti, ki si jih predstavljamo v tako imenovani zeleni mobilnosti. Skratka, to bo naš prispevek h globalnemu trendu v avtomobilski industriji, ki je usmerjen k čistejšemu okolju."

**PREVOZI OSEB IN SKUPIN
ORGANIZACIJA PREVOZOV
NAJEM VOZIL**

RCT TRANS

Partizanska 8, 5280 Idrija

☎ **041 648 393**

E-mail: rcttrans@amis.net

Samo z vztrajnostjo in borbenostjo bo koncern Kolektor še naprej vodilni na svetu

Po enoletni prekinitvi, ki je bila posledica gospodarske krize, je koncern Kolektor v idrijskem športnem parku spet pripravil Dan Kolektorja. Na tekmovališčih od Podroteje do sedeža koncerna, še posebej pa v Mejci, v športnem parku Stanka Bloudka in v Modri dvorani, so ves dan potekala športna in družabna tekmovanja za odrasle in otroke. Najboljšim v posameznih disciplinah, ki jih je bilo toliko, da jih na tem mestu posebej ne bomo naštevali, so pozneje podelili praktične nagrade. Snidenju v Idriji se je namreč odzvalo več kot 2.600 kolektorjevcev.

Ker je dogajanje spremljala izjemna vročina, je vse bolj živahno postajalo proti poznemu popoldnevu, vmes pa so si Kolektorjevi delavci iz drugih slovenskih krajev ogledovali kulturne in zgodovinske znamenitosti v mestu, ki jih je gostilo. Dobesedno gostilo, kajti Dan Kolektorja je poleg Festivala idrijske čipke druga najmnogičnejša prireditev v

tem starem rudarskem mestu. Na Dnevu Kolektorja namreč niso bili samo Kolektorjevi delavci, njegovi upokojenci, študenti, temveč tudi njihove družine, skratka vsa Idrija. Zato ne preseneča dejstvo, da je nekdanjo vlogo Rudnika živega srebra prevzel koncern, ki daje delo številnim Idrijčanom in okoličanom in posredno še mnogim, ki smo jih videli tudi na tokratnem Dnevu Kolektorja.

Zbrane sta v osrednjem delu dogajanja nagovorila predsednik koncerna **Stojan Petrič** in njegov glavni izvršni direktor **Radovan Bolko**. Prvi je povedal, da je letošnje leto posebno leto, saj bo koncern prav letos prvič prodal za več kot 310 milijonov evrov. To magično številko je v nadaljevanju komentiral Radovan Bolko, ki ni pozabil povedati, da v koncernu pričakujejo še drugi val gospodarske krize, zato jim racionalno obnašanje ni tuje. Ob tej priložnosti je nanizal nekaj dejstev, ki delajo koncern Kolektor prepoznaven med kupci. "Imamo se res s čim pohvaliti, da pa se bomo lahko tudi v prihodnje, moramo še naprej gojiti naše vrednote: kreativnost, ideje, inovativnost, dolgoročno usmerjenost in izpolnjevanje želja kupcev."

Vojkova ulica bo dobila novo podobo

Uredništvo

“Na tržišču se bodo obdržala podjetja, ki so krizo izkoristila za preobrazbo”, je za časnik Finance dejal predsednik koncerna Kolektor Stojan Petrič. Da to drži, potrjujejo tudi naložbe, ki jih koncern izvaja v teh kriznih časih ne samo v Idriji, ampak tudi na svojih drugih lokacijah. Z izvršnim direktorjem Kolektor Kolinga Brankom Milharčičem, ki kot hčerinska koncernova družba skrbi za to, smo se pogovarjali, ko je bila glavna letošnjih del na sedežu Kolektorja in okrog njega v sklepni fazi.

Kamor koli se ozremo po Idriji se gradi. Gradi se kljub kriznim časom!

Potem ko je koncern Kolektor na svoji matični lokaciji v Idriji pred časom dokončal gradnjo orodjarne, je zdaj na vrsti ureditev pročelja vzdolž njegovih hal S2 in S3 v Vojkovi ulici. To je trenutno tudi najbolj vidno delo. S tem bodo dobili objekti ob Vojkovi ulici enotno podobo. Na nasprotni strani ceste pa hotel Jozef prav tako dobiva končno podobo. Tudi tod končujemo fasado, ki bo, ko boste to brali, že končana. S tem bo Vojkova ulica dobila popolnoma nov izgled. V objektu hotela Jozef prihajamo v ključno fazo gradnje, saj bomo do konca prihodnjega meseca v njem položili vso potrebno instalacijo. Tudi oprema za hotelske sobe je že naročena.

Kdaj bo torej hotel Jozef dokončan?

Hotel bo dokončan do konca oktobra, sredi novembra bo tehnični pregled objekta, začetek decembra ga bomo predali investitorju.

Idrijčani so znani po tem, da vsaki stvari dajo vzdevek. Pred tem je na istem mestu stal Mercatorjev bife s trgovino, ki so mu pravili “žale”. Hotel Jozef so že med gradnjo poimenovali “sirov hotel”.

Domišljija dela svoje. Pomembno je, da ljudje objekt opazijo. Objekt med različnimi gradbenimi fazami tudi različno izgleda. Mislim, da bo na koncu gradnje objekt zelo impresiven.

Vojkova ulica, ki je pravzaprav državna cesta, bo z gradbenimi posegi, o katerih se pogovarjava, na levi in desni strani kmalu dobila povsem novo podobo.

Mislim, da si ne bom prisvajal nobenega avtorstva,

če povem, da je projekt in objekt, govorim o hotelu Jozef, izrazito tematski. Objekt sporoča zgodbo o včerajšnjem, današnjem in jutrišnjem dnevu, sporoča zgodbo ljudi te doline, knapov pod zemljo, njihovih žena po domovih nad jamo. Torej, vse naštetu se prepleta v tem objektu in na koncu, ko bo končan, bo zagotovo naredil vtis.

Prihodnje dni bo končano tudi parkirišče Kolektor Sikoma v Arkovi ulici, natančneje ob poslopju FMR-a.

Na severni in južni strani nekdanje rudniške uprave smo uredili okolico in pridobili nujno potrebna parkirišča. Z zapornico, ki bo ob poslopju na Arkovi 43, pa bomo urejali dostop pooblaščenim osebam. Parkirišč bo dovolj za vse. Njihova izgradnja je sestavni del urejene podobe sedeža koncerna. V prihodnje zaposleni svojih avtomobilov ne bodo več puščali vsepovsod, saj bo režim parkiranja urejen tako, da bo vozilo mogoče pustiti le najbližje delovnemu mestu.

Po eni strani govorimo o gospodarski krizi, po drugi strani pa se na delo pripelje vsak s svojim vozilom.

Mislim, da so naši posegi korak bližje redu. Torej, parkirišč ni na pretek, jih je pa dovolj. Del sistema redu, ki ga uvaja koncern Kolektor, je tudi uporaba

parkirišč na natančno določenih krajih za določene skupine zaposlenih. Po številu parkiranih vozil se krize ne opazi, kar pa še ne pomeni, da zaradi tega ni treba uvajati reda.

Sva z investicijskimi posegi Kolektor Kolinga v Idriji končala?

Mislím, da ne. Pripravljamo projekte za rekonstrukcijo Kolektorjeve Strojegradnje. Končali naj bi jo do konca prvega četrletja prihodnjega leta. Prenova naj bi obsegala temeljito prenovo sedanje zgradbe in njene okolice. Potem bomo lahko rekli, da je celoten Kolektorjev kompleks zgradb na levem bregu Idrijce popolnoma obnovljen, z izjemo zgradbe, ki je v lasti Kolektor Synateca (nekdanji Labodov TOZD Zala). Še kakšne spremembe oziroma posege je pričakovati med Petrolovim bencinskim servisom in Kolektorjevim Ascomom. Če gledam kristalno, potem se sprašujem, ali je tako velik bencinski servis sploh potreben v središču mesta. Obstaja direktiva Evropske unije, po kateri se morajo taki potencialno nevarni objekti preseliti na obrobje mesta.

Kaj pa naprej?

Zaključujemo prvo fazo začetka gradnje nove proizvodne hale Kolektor Etre v ljubljanskih Črnučah. Nadaljujemo s pridobivanjem celotne projektne

dokumentacije. Prihodnji meseci bodo pestri, dela so oddana. Trinajst mesecev so nam dali.

Za to naložbo so se odločili še prejšnji lastniki Etre 33. Zakaj tolikšno čakanje? Je vzrok v novem lastništvu?

Moram reči, da je bil projekt pri prejšnjih lastnikih zelo površno zastavljen. Ugotovili smo številne pomanjkljivosti, zaradi česar smo pridobili novo gradbeno dovoljenje in sploh se skoraj na novo lotili vse projektne dokumentacije, saj gre vrednostno za obsežno naložbo. Kolektor Koling ne projektira, odgovoren pa je za izvedbo projekta. Mi v tem primeru opravljamo dve vlogi. Zbiramo ponudbe in se z investitorjem dogovarjamo o izvajalcih posameznih faz gradnje. Ker nastopamo kot inženiring podjetje, prehitavamo nekatera opravila. Z izkopi in z gradnjo temeljev smo pridobili na času, da bomo lahko v naslednjem obdobju mirno izbrali ostale izvajalce, recimo za izdelavo jeklene konstrukcije, fasade, dvigala, zaključna gradbena dela, itd. Strojne in elektro instalacije nameravamo izvajati sami.

Kam lahko uvrstimo Kolektor Koling po obsegu del in posledično po velikosti družbe, če upoštevamo gospodarsko krizo, ki je zelo prizadela gradbeništvo?

Zadnji dve leti smo po skupnem letnem prihodku na 20 milijonih evrov, kar nas uvršča med pet največjih tovrstnih podjetij pri nas. Letos bomo to številko presegli in vidimo delo že za dve leti naprej.

V teh slabih časih za vašo dejavnost je zagotovo zelo pomembno, da delujete v okviru finančno trdnega koncerna?

Lastnik in največji posamični naročnik nam zagotovo daje delo za skupino Kolektor. Za koncern opravimo na leto približno četrtno del, preostalo si moramo izboriti na tržišču. S prvim si zagotavljamo finančno trdnost, zato nam ni treba na tržišču prevzemati vseh poslov, kar je glede na trenutne okoliščine v gradbeništvu zelo tvegano, to smo izkusili pri gradnji RTC-ja z Vegradom. Vpliv skupine kolektor na naše poslovanje je zelo velik. Daje nam posel, finančno oporo, zaradi česar hitreje rastemo. Zaposlovanje v zadnjih dveh letih je prispevalo k naši finančni trdnosti. Naša družba dela s pametno

politiko. Dokaz za to je med drugim tudi uvrstitev na mesto gazele kraško-notranjske statistične regije, objavljene v Dnevniku, 13. septembra letos.

Kaj je Kolektor Koling? Projektantska, inženirska, izvajalska družba?

Vse to je. Je specifična družba, ker ima v svoji organizaciji pristojnosti za projektiranje, izvajanje del in za proizvodnjo opreme. To nam omogoča, da se z investitorji pogovarjamo in da slednji pride do najbolj racionalne rešitve.

Sicer pa se Kolektor Koling pripravlja še na nove naložbe.

Lotili smo se gradnje doma upokojencev v Idriji. Z izbranim izvajalcem gradbenih del, ajdovskim Primorjem, smo v ponedeljek 13. septembra podpisali pogodbo, kar pomeni, da so na gradbišču že zabrneli stroji.

Z Brankom se pozna iz časov, ko sem bil predsednik nadzornega sveta delniške družbe LIV Postojna. V času njegovega vodstva je bila dokončana privatizacija in izvedena reorganizacija družbe. Branko je vodil posodobitev podjetja, kar se je odražalo v odličnih - rezultatih in novih delovnih mestih.

Žal je družbo v letu 2002 prevzel finančni investitor, ki so ga vodili kratkoročni interesi razkosanja in prodaje družbe. Ker Branko ni pristal na razkosanje podjetja, so ga odstavili z vodilne funkcije.

Od leta 2004 je Branko Milharčič zaposlen v naši družbi Kolektor Koling. Do leta 2007 je bil predsednik uprave, od leta 2007 pa je izvršni direktor družbe. O uspešnosti njegovega dela govori že dejstvo, da je družba Kolektor Koling uvrščena med regijske gazele, hitro rastoča podjetja.

Njegova skrb za razvoj Postojne se kaže tudi v naših poslovnih odločitvah, saj je prav na njegovo pobudo in z njegovo pomočjo Kolektor preko nakupa LIV-a trajno zasidran na Postojnskem. Kolektorju LIV je danes nosilec strateškega razvojnega stebra hišne tehnike.

Odgovorne naloge v skupini Kolektor, ki jih opravlja, so neprecenljiv vir znanja in izkušenj. Te so ključne za razvoj in vodenje občine.

Brankovo delo in predvsem njegovi rezultati so tisto, čemur lahko Postojnčani verjamejo. Branko je vreden zaupanja in zato primeren kandidat za župana.

Stojan Petrič, predsednik koncerna Kolektor

Za zagon gospodarstva in nova delovna mesta

Sem Branko Milharčič, kandidat za župana občine Postojna. Moja odločitev za kandidaturu izhaja iz moje dolgoletne vizije, da Postojna postane uspešno gospodarsko in turistično mesto. Kot dolgoletni gospodarstvenik in domačin poznam potenciale, ki jih skriva Postojna, in vem, kako jih najučinkoviteje realizirati. S kandidaturo ne iščem službe, to že imam. Iščem možnost, da skupaj izkoristimo potenciale občine in ustvarimo pogoje za kakovostno in polno življenje v naši občini.

Negativni trendi v gospodarstvu

Po mojem mnenju je največja šibka točka in hkrati priložnost občine Postojna gospodarstvo. Stanje na področju zaposlovanja je zaskrbljujoče – stopnja brezposelnosti se je v zadnjih dveh letih skoraj podvojila, dobrih 49 % ljudi hodi na delo v druge občine, število ljudi, ki se vozijo na delo v Postojno, pa je v trendu upadanja. Lokacije za poslovno-industrijske cone, ki bi zagnale razvoj, so se drastično zmanjšale. Te negativne trende je potrebno zaustaviti in jih obrniti navzgor. Moj program je program rešitev za nov zagon gospodarstva in ustvarjanje kakovostnih delovnih mest. Navedeni projekti so vmesne postaje na poti do tega cilja.

Izgradnja dveh poslovno-industrijskih con

rajen nov vrtec s kvalitetnim zunanjim igriščem. V Prestranku bo zgrajena nova OŠ z oddelki za otroški vrtec. V Planini pa bomo obnovili OŠ in izgradili nov vrtec.

Nova čistilna naprava, prenova vodovodnega sistema in dokončanje kanalizacij v vseh vaseh

“Postojna ima velike potenciale, moramo jih pogumno izkoristiti, zagnati gospodarstvo in ustvariti nova delovna mesta.”

Gospodarstvo v občini potrebuje ustrezne lokacije z vso infrastrukturo, ki bo omogočila pogoje za uspešno delovanje podjetij in pridobivanje novih naložb. Izgradnja poslovno-industrijskih con Prestranek in Postojna bo spodbudila gospodarski razvoj občine, zagotovila pogoje za delovanje podjetij in odprla nova delovna mesta. Ljudje morajo spet začeti prihajati na delo v našo občino in ne odhajati iskat delo v druge kraje.

Vrtci in osnovne šole

Otroci so naša prihodnost, predvsem pa naša odgovornost. Zato jim je potrebno zagotoviti varnost, možnost gibanja in izobraževanja. V ta namen bomo pripravili dolgoročno rešitev vrtčevske in osnovnošolske problematike. V Postojni bo zg-

Zastarela čistilna naprava v Postojni ob neurjih ni več funkcionalna, saj onesnažena voda odteka v reko Pivko, zato je izgradnja nove čistilne naprave prednostna naloga. Izvedena bo sanacija vodovodnega sistema v Postojni, primarne in sekundarne vodne napeljave ter zamenjava azbestnih cevi. Obnovili bomo postojnski vodni hranilnik. Dokončali bomo projekte kanalizacijskega omrežja v vseh vaseh.

Izgradnja gasilskega doma

Izvedli bomo projekt izgradnje večnamenskega objekta, ki bo namenjen novim prostorom gasilskega doma, reševalne postaje in helidromu. Ta se bo nahajal na dostopnejši lokaciji, ki je predvidena na območju med Titovo cesto in zdravstvenim domom.

Razvoj novih turističnih tematskih produktov in storitev

V okviru turizma predvidevamo razvoj novih turističnih produktov in storitev na podlagi največje koncentracije kraških pojavov na svetu ter drugih naravnih in pokrajinskih danosti. Razvili bomo nove produkte in jih povezali v celoto, ki bo pred-

stavljala razlog za turiste, da pridejo v Postojno in tu ostanejo dlje kot le za obisk jame. Pomembno je, da se občina poveže s ponudniki ter jim zagotovi strokovno pomoč pri razvoju in trženju ponudbe. Primera: razvoj Pudgure kot zaokrožene turistične enote z novimi in povezanimi vsebinami za turiste ter razvoj celoletne ponudbe na Kaliču (adrenalin-ski park, kolesarske poti, opazovalnice živali, itd.).

“Zaustaviti moramo negativne trende in jih obrniti navzgor. Dovolj je bilo grajenja na zunanji podobi mesta. Treba se je premakniti v gospodarsko sfero in ustvarjati pogoje za kvalitetno in polno življenje občanov.”

Ostali projekti:

- Obnova Zelene dvorane in parka ob Društvu upokojencev Postojna.
- Zagotovitev prostorov za delovanje neprofitnih organizacij.
- Sodelovanje in pomoč pri pripravi projektov za izgradnjo tematskega in vodnega parka.
- Najti način za povezavo vse bolj razdrobljene kmetijske dejavnosti (npr. zadruga na osnovi dobrih praks).
- Ureditev drugih jam za obisk, možnost speleoterapije - klimatskega zdravljenja v jami.
- Sovič – razgledna točka in obnova trim steze.
- Letališče Postojna - letalski muzej starodobnih letal.
- Aktiviranje notranjsko-kraškega muzeja z vsebino, ki ga bo uvrstila v vrh državnih muzejev.
- Krpanova kolesarska pot – povezava kolesarskih poti v celoto.
- Izgradnja skejt parka ob stadionu.
- Programska oživitev Kulturnega doma v Postojni in obnova kulturnih domov po vaseh.
- Odpiranje novih/starih trgov za lokalne kmetovalce na področju Kvarnerja in Trsta.
- Aktivna podpora programa proti zaraščanju površin v občini.
- Nadaljnja obnova kulturnih domov po vaseh in pomoč pri zagotavljanju vsebin.
- Ureditev koncesije za upravljanje Predjamskega gradu.
- Ureditev Betalovega spodmola za obiskovalce.
- Razvoj turistične poti Po stari Rapalski meji, na kateri se je krepila narodna zavest Primorske in celotne države.
- Pomoč pri promociji starodavnih običajev.
- Razvoj Gradu Prestranek kot jahalnega centra.
- Spodbujanje povezovanja gozdnih posestev ter pomoč pri iskanju poslovnih priložnosti za razvoj gozdarstva in lesne industrije.
- Sprostitev fonda vojaških stanovanj in vzpostavitev študija vojaških znanosti v Postojni.

Moj program, izjave podpornikov in aktualno dogajanje lahko spremljate na moji spletni strani www.brankomilharic.si in na Facebook-u (Branko Milharčič). Za vsa vaša vprašanja ali predloge mi pišite na branko@brankomilharic.si ali se v popoldanskih urah oglasite v volilni pisarni, v Stari Delikatesi na Titovem trgu v Postojni.

www.brankomilharic.si

Postojnski Kolektor Liv včeraj, danes, jutri

Zadnji četrtek v juliju je Radio 94 iz Postojne gostil tri goste, in sicer Rafaela Barago, pionirja Liva in častnega člana tega podjetja, ki danes posluje v okviru koncerna Kolektor, ki ga je v oddaji Liv včeraj, danes, jutri, zastopal njegov predsednik Stojan Petrič, ki je bil po končani privatizaciji tudi prvi predsednik nadzornega sveta delniške družbe Liv ter Branko Milharčič, izvršni direktor Kolektor Kolinga, ki je bil v Livu zaposlen 15 let.

Rafael Baraga se je v oddaji spominjal začetkov Liva, ki je bil predvsem ustanovljen, da bi mladim fantom na postojnskem zagotovili delo in zaslužek. Pred več kot pol stoletja so začeli praktično iz nič. Iskali so delo, pri čemer je bilo dobrodošlo prav vse. Po skorajšnji likvidaciji so leta 1965 reorganizirali podjetje in uvedli program izdelovanja stavbnega okovja, ki so ga po Baragovih besedah iz neznanih razlogov opustili, osvojitve programa transportnih koles, proizvodnja sestavnih delov za WC izplakovalnike (v začetku za EMO Celje, kasneje osvojitve kompletnih izplakovalnikov iz plastike), sledila je proizvodnja sestavnih delov za sesalnike, ki so jih kasneje izdelovali v celoti. Sledili so izplakovalniki in program žaluzij, ki so ga tudi opustili. Tisti Liv, ki ni sestavni del koncerna Kolektor pa danes izdeluje program transportnih koles, samokolnice in hidravlična dvigala.

Po krizi v šestdesetih letih je v začetku 70. let prejšnjega stoletja Liv vstopil v najbolj perspektivno obdobje, ki ga je zaznamoval tudi **Branko Milharčič**. Kopico programov so okrepili, s 350 pa so število zaposlenih v tem obdobju rasti povečali na 900. Po vrnitvi iz ZDA je moral kot glavni direktor leta 1997 zaključiti program lastninjenja in leto kasneje izvesti reorganizacijo podjetja, ki je bilo kot koncern razdeljeno na pet družb. "Prednjačile so Plastika in Okovje, pa tudi Orodjarna je bila dobra. Uspešnim družbam smo omogočili še večji zagon in uspeli. Na področju plastike, sanitarne opreme in avtomobilske industrije smo postali prepoznavni. Tako zelo, da so nas na borzi prevzemali lastniki kapitala. Z Liva sem odšel potem, ko so mi novi lastniki predlagali, da odstopim, ker sem iz tega okolja doma in zato ne bom zmogel razkosati podjetja. Lahko med odstavite, ker imate večino, odstopil pa ne bom, sem jim odvrnil. In tako so naredili, zato sem tudi odšel."

Predsednik koncerna Kolektor **Stojan Petrič** pa je orisal čas po letu 2006, ko so prevzeli Plastiko in Orodjarno Liva. Poudaril je, da so prevzeli postojnski Liv, ker se je to skladalo s koncernovo strategijo, ki je bila usmerjena v diverzifikacijo in stalno rast, pri čemer ne gre zanemariti dejstva, da so imeli vseskozi pred seboj tudi nadaljnji razvoj tega podjetja, predvsem na področju avtomobilske industrije. "Po prevzemu smo najprej združili obe orodjarni, idrijsko in postojnsko, ki je s tem postala tretja največja v državi, z več kot 10 milijonov evrov letnega prometa. Idejo o vstopu koncerna Kolektor v Liv je v Idrijo prinesel Branko Milharčič, ki se je zavedal, da takratni lastniki Liva niso prijazni do tega okolja in razvoja podjetja ter socialne politike v njem. Ugotovili smo, da so takratni lastniki v Livu iskali samo finančni interes. Z našim vstopom vanj pa smo postali prepričani, da Liv za koncern predstavlja steber hišne tehnike, ki naj bi jo dolgoročno krepili. V ta namen smo pred dvema letoma za Kolektor Liv v Nemčiji kupili podjetje Misell Schwab in z njim prišli do blagovne znamke splakovalnikov in zahodnih tržišč ter s prenosom dela proizvodnje tudi do delovnih mest v Postojni. Septembra bomo iz Nemčije v Postojno preselili še proizvodnjo mehanskih delov splakovalnikov. Strateško gledano je Kolektor Liv lokacija, ki naj bi jutri prinašala kar pomemben del koncernovega zaslužka na področju hišne tehnike. Kako hitro in za koliko se bo promet povečeval pa je seveda odvisno od inovativnosti zaposlenih in njihove učinkovitosti. Koncern, bo to finančno podpiral."

Kolektor Orodjarna na strokovnem simpoziju avtomobilske industrije NI 2010

Polonca Pagon

V Ljubljani je potekal strokovni simpozij avtomobilske industrije NI v organizaciji podjetja National Instruments. Namen dogodka, ki poteka v dnevih avtomobilske industrije, je predvsem izmenjava informacij o novejših tehnologijah in proizvodih za razvoj prototipov in testiranja avtomobilskih komponent. Strokovni javnosti se je predstavil tudi koncern Kolektor, in sicer Kolektor Orodjarna, oddelek Avtomatizacija in strojogradnja, s prispevkom Avtomatizacija ročne linije za proizvodnjo rotorjev s pomočjo NI DAQ kartic in LabVIEW.

Vrhunski avtomobili so sestavljeni iz več kot 3000 delov in vsebujejo do 80 različnih kompleksnih aktivnih elektronskih podsistemov. Po besedah organizatorja se zaradi neprestanega večanja števila elektronskih komponent v avtomobilski industriji inženirji vedno znova soočajo s ključnimi izzivi v razvoju in testiranju. Uporaba tradicionalnih orodij z vnaprej določeno funkcionalnostjo postaja vedno bolj otežena, zato se znanstveniki in inženirji

dandanes raje odločajo za odprte in prilagodljive rešitve.

Na dogodku so predstavniki organizatorja predstavili prispevke o temeljnih in naprednih temah o tehnologijah merjenja ter nadzora. Svoje študije in uporabniške rešitve so predstavili tudi partnerji, raziskovalci in strokovnjaki iz industrije. Kolektor Orodjarna je tako sodelovala s prispevkom Avtomatizacija ročne linije za proizvodnjo rotorjev s pomočjo NI DAQ kartic in LabVIEW. Rado Miklavčič, konstruktor iz oddelka Avtomatizacija in strojogradnja, je spregovoril o rešitvi delne avtomatizacije in zagotovitve sledenja vseh ključnih parametrov in meritev na ročni liniji za proizvodnjo rotorjev v podjetju Kolektor KFH s pomočjo NI DAQ kartic in programske opreme razvite v okolju LabVIEW Developer Suite. Kot pravi, je prednost te rešitve predvsem možnost hitrega spreminjanja ali dodajanja novih testov glede na zahteve proizvodnje ali kupca. Razviti uporabniški vmesnik pa je prilagojen potrebam proizvodnje, omogoča spremljanje in analizo vseh ključnih parametrov in meritev, hitro prilagajanje morebitnim spremembam izdelka in je delavcem prijazen.

Izborni program za klimatske naprave airCalc++

Branko Gabrič

Kolektor Koling oziroma poslovni center Klimatizacija, ki se v okviru podjetja ukvarja z načrtovanjem in izdelavo klimatskih naprav, uporablja za izbor le-teh sodoben in v Evropi med proizvajalci klimatskih naprav precej razširjen izborni program imenovan airCalc++

še ceno klimatske naprave zaradi ocene investicije. Predhodni izračuni in projekti se shranjujejo v pregledni tabeli, ki omogoča filtriranje po času in iskanje po vseh postavkah.

Podjetje Kolektor Koling se tudi po zaslugi izbornega programa airCalc++ uvršča med sodobne in vodilne proizvajalce klimatskih naprav v Evropi.

Naslovno okno

Ta izborni program za klimatske naprave omogoča hiter izbor in termodinamični izračun klimatske naprave, ki ustreza zahtevam projekta oziroma zahtevam naročnika. S programom izberemo glede na izvedbo ter zahteve iz projekta tip naprave, velikost naprave ter sestavo klimatske naprave z ozirom na funkcije, ki so potrebne v sestavi klimatske naprave. S tem pridobimo vrsto koristnih podatkov o napravi: od tehničnih karakteristik naprave (moči elementov, izkoristki, hrup, dimenzije za vgradnjo, teža ...) do skice naprave z vsemi dimenzijami v različnih pogledih.

Spisek projektov

Pred odločitvijo o izboru izbornega programa so v podjetju pretehtali vse značilnosti različnih izbornih programov ter se odločili za program, ki ima že več kot 20-letno tradicijo in ga uporablja mnogo proizvajalcev po celem svetu.

Je zelo učinkovito orodje za projektante, ki lahko klimatske naprave po kratkem usposabljanju izračunajo sami, brez pomoči proizvajalca. Izračun lahko uporabijo za pripravo projektov, skice naprave pa lahko izvozijo v obliko zapisa dwg in jih lahko vnašajo v različnih pogledih v projektno dokumentacijo. Izračune naprave pa se lahko na preprost način pošlje proizvajalcu, ki potem poda

Sestava klimatske naprave

Svitov dan v Idriji

Irena Štucin

Letošnji Dan zdravja je potekal pod geslom "Čas je, da pomislite nase!"

Zdravstveni dom Idrija je ob finančni podpori koncerna Kolektor in v sodelovanju s Krajevno skupnostjo Mesto Idrija 4. septembra 2010 v Idriji organiziral Svitov dan.

Program Svit je državni program presejanja in zgodnjega odkrivanja predrakavih sprememb ter raka na debelem črevesu in danki. Svit omogoča odkrivanje prikritih krvavitv v blatu. Po potrebi se opravi še natančnejša preiskava črevesa, ki pojasni vzrok prikrite krvavitve in načrtuje takojšnje učinkovito zdravljenje odkritih bolezenskih sprememb. Program Svit je namenjen moškim in ženskam od 50. do 69. leta starosti, ki imajo urejeno zdravstveno zavarovanje.

Rak na debelem črevesu in danki je druga najpogostejša vrsta raka, za katero vsako leto zbolijo 1400 ljudi, približno 700 jih zaradi bolezni umre.

Rak na debelem črevesu in danki se večinoma razvije iz predrakavih sprememb na steni črevesa – polipov. Če so polipi odkriti in odstranjeni pravočasno, se zmanjša obolenost zaradi raka debelega črevesa in danke za 25 %, kar pomeni, da bo zbolelo zaradi tega raka 250–300 ljudi manj. S Svitom se odkrije raka dovolj zgodaj, da je zdravljenje še uspešno.

Po podatkih Inštituta za varovanje zdravja Republike Slovenije se odzivnost vabljenih v program precej izboljšuje, saj je bila odzivnost v prvi polovici letošnjega leta 54 %, kar je precej več kot v lanskem letu, ko je znašala 37 %. V občini Idrija se je v prvem polletju odzvalo kar 70 % povabljenih. Da je odzivnost v ta program dosegla tako visok odstotek, gre prav gotovo zahvala vsem zdravstvenim delavcem, ki skrbijo za promocijo in podporo programa Svit. Za doseg cilja se moramo truditi vsi – družba v celoti in vsak posameznik.

Svitov dan v Idriji je potekal 4. 9. 2010 med 8. in 13. uro. Na Mestnem trgu v Idriji je bila postavljena maketa napihljivega modela debelega črevesa, Svitova stojnica in stojnica Zdravstvenega doma s promocijskim materialom o zdravi prehrani in telesni dejavnosti.

Strokovni sodelavci CINDI Slovenija so obiskovalce pospremili skozi model črevesa z razlago o delovanju debelega črevesa in z razlago o najpogostejših bolezenskih spremembah, ki so na maketi zelo dobro prikazane.

V Centru idrijske čipke je potekalo predavanje o programu Svit Tjaše Jerman, dr. med., z Inštituta za varovanje zdravja Republike Slovenije. Martin Klepec je predavanje prevajal v znakovni jezik, tako da je bil program v celoti predstavljen tudi gluhim in naglušnim osebam z našega območja.

Poleg programa Svit je ves dopoldan potekala tudi promocija zdravega življenjskega sloga in zdrave prehrane, saj vemo, da premalo gibanja, neuravnotežena prehrana in stres povečujejo tveganje za nastanek raka. Program sta predstavili Anita Klančar, dr.med., spec. družinske medicine in Irena Štucin, dipl. m. s. iz Zdravstvenega doma Idrija.

Dogodek Svit je obiskalo približno 130 obiskovalcev.

Sodobni človek je iskalec zdravja. Živimo v postmoderni družbi, kjer ljudje in delovne organizacije posvečajo več pozornosti zdravju in zdravemu načinu življenja.

8. tradicionalni Kolektorjev kolesarski vzpon na Vršič

Miran Hvala

Tudi letos smo 4. in 5. septembra izpeljali že 8. tradicionalni Kolektorjev kolesarski vzpon na Vršič. Prav tako kot lani smo že en teden prej opazovali vremenske napovedi, ki so se spreminjale iz dneva v dan, in nismo vedeli do zadnjega, ali naj se odpravimo na Vršič s kolesi ali smučmi. No ja, na koncu se je le razmeroma ustalilo, čeprav pa čisto brez dežja le ni šlo (na srečo šele na koncu sobotne ture med spustom v Kranjsko Goro). Kljub vsemu pa smo brez zapletov prekosarili kar 260 km dolgo dvodnevno turo.

Udeležba je bila sicer nekoliko manjša kot prejšnja leta, a smo se kljub temu imeli lepo. Nekaterim so letošnjo udeležbo onemogočile razne poškodbe, premajhno število prevoženih kilometrov, udeležbe na drugih prireditvah ipd. Naj na tem mestu povabimo vse potencialne kolesarke in kolesarje, da se nam pridružijo naslednje leto, prav tako prvi teden septembra.

Trasa prvega dneva je bila tudi tokrat, kot že vsa ta leta, tradicionalna. Iz Idrije smo kolesarili preko Mosta na Soči, Kobarida, Bovca, po dolini Trente na Vršič in se spustili v Kranjsko Goro, kjer smo prenočili. Po večerji smo imeli še podelitev simboličnih nagrad naših sponzorjev, ki smo si jih zaslužili prav vsi, saj smo tudi tokrat dokazali, da smo še vedno v odlični telesni kondiciji in smo čez leto kar dobro skrbeli za svoje zdravje.

Naslednje jutro, v nedeljo ob deveti uri, smo se odpravili proti domu, tako kot prvič lani, čez italijansko stran mimo Trbiža skozi Cave di Predil, mimo Rabeljskega jezera čez prelaz Predel, skozi Bovec in Kobarid ter po dolini Idrije nazaj proti Idriji.

Ob tej priložnosti bi se kolesarji še posebej radi iskreno zahvalili našim zvestim sponzorjem, ki so nam tako ali drugače pomagali pri izpeljavi naše tradicionalne kolesarske ture. To so bili: Kolektor Sikom, Ascom, Astech, Nebesa, Prena, Elkram, Kolektor Synatec in Tim Mlakar. Nenazadnje pa bi se radi zahvalili tudi šoferju našega spremljevalnega kombija Marku Veharju, saj je poleg asistence na cesti poskrbel tudi za foto- in videodokumentacijo, potrebno za izdelavo spominskega DVD-ja.

Nekaj fotografij s kolesarske ture si lahko ogledate v Kolektorjevi fotogaleriji (http://moss2007srv/SI/Foto_galerija).

Iz nebeške kuhinje

Boštjan Novak

Kadar uporabimo primerjavo, da nekaj raste kot goba po dežju, potem naj bi tista dotična reč rasla zelo hitro. In letos smo lahko to trditev ponovno doživeli tudi v praksi, saj je bilo po navedbah nabiralcev gob le-teh obilo. In kdaj jaz kot popolnoma neuki gobar vem, da je gob obilo? Takrat, ko postane cena lepih jurčkov ali lisičk primerljiva s svežimi gojenimi šampinjoni. Da, tudi to sem že doživel v zadnjih 20 letih.

Sam imam bolj kot ne gobarsko smolo, saj dlje kot do sirovk še nisem prišel, pa še tiste je verjetno pustil nekdo, ki se mu ni ljubilo sklanjati. Prav zato se nabiranja gob izogibam, ker če bi tisto, kar med jesenskimi sprehodi po gozdu zagledam, tudi nabral in skuhal, bi po vsej verjetnosti morali iz Idrije do Ljubljane vzpostaviti redno helikoptersko linijo, ali pa kar povečati pokopališče.

Ker pa si ne želim poslušati očitkov, da z nesoje-nim hobijem klestim že tako obubožano zdravniško blagajno, gobe kupim pri preverjenih nabiralcih in jih potem predelam v okusno jed. To pa mi kljub temu, da sem pred petimi leti kuhinjo večidel zamenjal za pisarno, gre še vedno (se mi zdi) kar dobro od rok.

In še ena resnična iz naših družinskih srečanj, ki se največkrat zgodijo prav na (kako primeren datum)

prvega novembra dan. Pesnik, pisatelj, otroški avtor, esejist in prevajalec Marko Kravos je mamin bratranec – torej posledično tudi moj sorodnik. In nekoč je ob enem od takih srečanj dejal: "Jaz sem najbolj srečen, kadar jem gobe za večerjo in se potem zjutraj zbudim ..."

Po naslednjem receptu se boste zagotovo zbudili, če boste uporabili tiste gobe, ki so v njem navedene:

Domača krema iz jurčkov

(ali kako porabiti slabše dele gob, ki so jih nagrizli polži in niso bili primerni za vlaganje ali zamrzovanje)

- 1 kg slabših delov jurčkov
- 0,1 l dobrega oljčnega olja
- 0,1 kg surovega masla
- 0,25 kg šalotke
- 0,1 kg česna
- sol
- beli poper
- lovorov list
- sveži peteršilj

Na mešanici olja in masla prepražimo cele ali pa na pol narezane šalotke in cele stroke česna. Ko le-ti posteklenijo in iz posode že dobro diši, dodamo gobe. Vse skupaj med neprestanim mešanjem prepražimo, začinimo s soljo, poprom in lovorom ter pokrito dušimo vsaj pol ure.

Ko se šalotka in česen zmehčata, odstranimo lovor, dodamo sesekljan svež peteršilj in vse skupaj zmiksamo v kremo. Naložimo jo v čim manjše kozarčke, ki smo jih predhodno segreti v pečici, po vrhu zalijemo z dobrim oljčnim oljem in zapremo s pokrovčki. Vsebino kozarca po odprtju čim prej porabimo. Kremo dodajamo gobjim jedem (omake, juhe) ali pa jo namažemo na rezino kruha, posujemo z naribanim sirom, zapečemo v pečici in ponudimo.

Dober tek!

Informator

• **Uredništvo:** Polona Šemrl • **Grafični oblikovalec:** Andrej Potočnik • **Sodelavci:** Igor Bogataj, Branko Gabrič, Nataša Luša, Miran Hvala, Laura Podgornik, Boštjan Novak, Polonca Pagon, Mateja Požar, Radio 94, Boris Saje, Filip Šemrl, Irena Štucin • **Foto:** Katja Kodba - Mediaspeed, Andrej Potočnik, Mateja Požar, Filip Šemrl, Irena Štucin, Marko Vehar • Časopis si lahko ogledate na spletni strani www.kolektor.com

Sedežna garnitura po naročilu

Tanja Žakelj Kosmač

Za sedežno garnituro po naročilu se odločamo takrat, ko nam prostor ne dopušča standardnih dimenzij in oblik sedežnih garnitur, ali pa ko si želimo nekaj posebnega in unikatnega po svoji zamisli.

Kadar hočemo čim bolj izkoristiti svoj dneveni prostor in nam standardna sedežna garnitura ne nudi dovolj uporabnega prostora, se odločimo za izdelavo sedežne garniture po naročilu. Pri taki izdelavi je zelo pomembno natančno izmeriti prostor, da se sedežna garnitura povsem prilega vsem kotom, ki jih želimo zapolniti. To je ponavadi v primerih, ko se iz sedežne garniture nadaljuje podaljšek sedeža, npr. ob kamini, ob stebri, ob steni, ki ima zob oziroma ni povsem ravna, pravzaprav v primerih, ko elementi v prostoru ne dopuščajo standardne izdelave.

Če se nam zdi, da sami nismo dovolj večji, da bi pravilno izmerili prostor, je bolje, da pokličemo strokovnjaka, ki nam bo sedežno garnituro izdelal, da prostor izmeri. Da se prepričamo, če smo se s strokovnjakom, ki je naredil izmero, pravilno razumeli, ga zaprosimo tudi za računalniški izris sedežne garniture z vsemi dimenzijami in oblikovno predstavitvijo.

Pri manjših prostorih so lahko osnovne mere sedežnih garnitur prevelike, predv-

sem po globini, kar pomeni, da sedežna garnitura preveč sega v sredino prostora. V takem primeru je potrebno deloma zmanjšati širino hrbtnega naslona in deloma širino sedeža, vendar mora le-ta še vedno zadostovati za normalno sedenje. Tudi ročna opirala so pri manjših sedežnih garniturah ožja kot drugače, ali pa jih sploh ni, in s tem pridobimo na dolžini sedišča.

Sodobne novogradnje pogosto narekujejo tudi nadstandardne oblike prostorov, kot so denimo polkrožne stene, nepravilni koti, različni nivoji tal ...

Da zadostimo arhitekturni izvedbi hiše, je pomembno, da tudi notranje pohištvo oziroma sedežno garnituro kar najbolj prilagodimo zasnovi prostora. Ker novodobna zgrajena hiša že navzven vzbuja pozornost, z atraktivno sedežno garnituro poskrbimo, da bo taka tudi notranjost dnevnice. Pri večjih dnevnih sobah nismo tako ome-

jeni s prostorom, zato lahko damo pot tudi svoji domišljiji. Pri izbiri sedežne garniture nam lahko pomagajo tudi določene publikacije, kot so revije s področja oblikovanja, internetne strani ... Pomembno vlogo pri tem igra tudi tapetnik, za katerega smo se odločili, da nam sedežno garnituro izdelata. S svojimi izkušnjami nam bo predlagal, seveda tudi s tehničnega vidika, da bo sedežna garnitura poleg atraktivnega izgleda tudi funkcionalna.

Ker tako sedežno garnituro ponavadi kupujemo za dalj časa, je pomembno, da bo izdelana iz kvalitetnega materiala. Tako polnilo oziroma vzmetenje kot material, iz katerega je izdelana, ker vsak servis takega izdelka predstavlja večji strošek kot pri običajni sedežni garnituri.

Pohištvo Žakelj d. o. o.
www.zakelj.si

Potovanje po rodovitnem polmeseču

Tina Bajt

Konec septembra smo se študentje zgodovine s treh slovenskih univerz odpravili na študijsko potovanje po jugovzhodni Turčiji in Siriji. Vse skupaj se je začelo na letališču Jožeta Pučnika, od koder smo, vsi željni novih dogodivščin, odleteli proti Istanbulu.

Cilj vseh je bil videti in naučiti se največ, dobiti čim več dobrih fotografij, s katerimi se bomo nato postavljali doma pred prijatelji in, seveda, neizmerno se zabavati. Ker je bil Istanbul že kar nekoliko preveč evropski za naš okus, smo se takoj po pristanku odpeljali proti jugovzhodni Turčiji.

1. del: Jugovzhodna Turčija

Celo noč smo se vozili v dežju in pozno dopoldan le prišli do Sivas, ki nas je pričakal v dežju in z nizkimi temperaturami. Seveda, mi oblečeni v kratke hlače in majice ter obuti v opanke, ker smo šli na dopust v Turčijo in smo predvidevali, da tam v tem času ne dežuje in da so temperature "poletne". Mesto nas tako v prvem trenutku ni navdušilo, saj smo le premišljevali, kako se čim prej preobleči in tudi, roko na srce, nočna vožnja nam ni postregla s kakšnimi novimi viri energije. Ko smo se tako zopet naložili na naš drugi dom, avtobus, so nas navdušile anatolske ravnice s svojo rumeno barvo, ki so predstavljale pravi kontrast divje sivemu nevihtnemu nebu. Kmalu smo vsi zajadrali v poznopopoldanski spanec in se tako pripeljali do Malatye, kjer smo prenočili. Vsi navdušeni smo se zagnali proti hostlu. A žal študentska potovanja pomenijo tudi določeno skromnost, skupni tuši oziroma prostor, kjer te čaka pipa in posodica, s katero se polivaš po telesu. Sledila je obvezni dezinfekciji z jagermaistrom, ki je odplaknila utrujenost prejšnjih dni.

Naslednji dan nas pozdravi sonce in končno lahko oblečemo kratke rokave, ki smo jih prinesli s seboj. Pot nas vodi v Armensko gorovje, v območje zgornjega Evfrata. Srečamo se s prvimi sledovi Rimljanov v tem delu Sredozemlja, obiščemo znani rimski most Cendere. Z mostu pa že vidimo našo naslednjo točko, goro Nemrut. A ne, nismo se nanjo povzpeli peš, pač pa smo se odpeljali s kombiji. Glede na način vožnje turških voznikov in večkrat prepaden pogled s ceste bi raje kar pešačila. A na vrhu gore pozabimo na vse, pogled je čudovit in predvsem drugačen od pogleda z naših slovenskih gora. Pred nami se

Udeleženci potovanja v Palmyri

namreč kažejo številne Evfratove zaježitve.

Dan kasneje imamo možnost videti zaježitev Evfrata od blizu, obiščemo slavni Atatürkov jez. V senci okoliških dreves si privoščimo čaj. Ja, prav ste prebrali, popili smo vroč čaj. Tudi meni se je sprva zdelo v vročini piti vroč čaj nekoliko čudno, vendar te je poživil in odžejal ter ti dal nov zagon za nov pohod po vročem soncu. In mi smo se tudi odpravili naprej proti Šanlıurfi, mnogim bolj znani pod starim imenom Edessa. To mesto je znan romarski kraj, polno je ljudi s vseh strani Turčije. Popoldan se izgubimo na mestni tržnici. Čudovit je labirint ozkih ulic, kjer najdeš vse od hrane do zlata, od podkev za konje do svilenih rut. Rute so tokrat tudi moja izbira, v prihodnjih dneh bomo namreč obiskali kraje, kjer odkrita dekleta niso ravno pogosta, zato so lahko deležna kar nekaj nadležnih pogledov. Noč, ki je sledila, je bila zame ena najčudovitejših. Preživeli smo jo v t. i. čebeljih hiškah v mestu Harran, blizu turško-sirske meje. Samo mesto oziroma bolje rečeno vas velja za eno najstarejše stalno naseljenih mest na svetu, saj njegove začetke najdejo že v letu 2000 pr. n. št. Tukaj pa je bila ustanovljena tudi najstarejša univerza na svetu

Zjutraj nas je prebudilo glasno klicanje k prvi jutranji muslimanski molitvi, ura je bila šele okoli 5. ure zjutraj. Počasi smo se dvignili iz naših spalnih vreč in odšli proti skupnim wc-jem. Sledi običajni zajtrk na

našem potovanju, kruh, ki je tukaj že bolj podoben palačinki, sir, trdo kuhano jajce, sveža zelenjava in olive ter vroč čaj. Po kratkem sprehodu skozi vasico nas naš turški avtobus pelje do turško-sirske meje. Poslovimo se od dveh naših fantastičnih turških voznikov in se podamo čez mejo. Dve uri stojimo na vročem soncu s težkimi nahrbtniki in cariniki pregledujejo naše potne liste enega za drugim, posebno sirske so pozorni na morebitne izraelske žige, zaradi katerih nam lahko prepovejo vstop v državo.

2. del: Sirija

V Siriji nas pričakata nov avtobus, nov voznik in sirske vodič. Naši želodčki so se počasi že oglasili, saj jih je čakanje na meji utrudilo. Odpeljemo se proti Evfratu, kjer se okrepčamo, nato pa sledi kopanje v Evfratu. Domači turisti so kar pogledali, ko smo se mlade evropske turistke dale v kopalke in se podale v reko. Verjemite mi, še dolgo se je govorilo o nas, tukaj ob Evfratu in tudi drugje po Siriji, kjer smo se ustavljali. Mladih turistk tukaj ni dosti, zato je bilo včasih že prav nadležno, ko so nas moški opazovali. A kmalu smo se navadile, da, z izjemo zelo turističnih mest, kot sta Damask in Aleppo, nosimo naglavne rute, ki so skrivale naše lase in delno tudi obraz.

V desetih dneh, kolikor časa smo potovali po Siriji, smo preiskali skoraj vsak skriti kotiček te države, videli smo vse od morja do visokih planot, od puščave, ve-

liko puščave do oaz. Sirijska pokrajina je enostavno čudovita, ljudje prijazni in navdušeni nad turisti, ki so v nekaterih podeželskih krajih še vedno prej izjema kot pravilo. Ker smo spoštovali njihove običaje, so tudi oni spoštovali nas, a to jih še vedno ni ustavilo, da nas ne bi opeharili na vsakem koraku. Že po nekaj dneh sem se kar neka-ko navadila, da so nas na ulici vedno gledali in nas spraševali: "Od kod ste? Koliko časa boste tukaj? Kako vam je ime?" Hoteli so vedeti vse o nas. Največkrat se je naš odgovor glasil, da prihajamo iz Jugoslavije, saj so za to vsi vedeli in bili navdušeni, poleg tega smo dobili še popust ob morebitnih nakupih. Skratka, Sirijci so preprosti, prijazni in gostoljubni ljudje, a na njihovo kulturo še vedno vpliva islam, čeprav je v velikih mestih že videti napredek. A kljub temu so v Aleppu, ko sem se s prijateljico in njenim fantom sprehajala po tržnici, njega velikokrat vprašali, ali sva midve njegovi ženi. In ko je nato v hecu pritrdil, so bili vsi navdušeni. Po moje so mislili: več žena, več zapravljanja, več denarja za nas.

A pojdemo lepo po vrsti. Sirija ima izredno bogato zgodovino, vse od zgodnjih obdobj neolitika, ko so se tukaj že začele razvijati prve prave civilizacije, pa vse do perzijske nadvlade, do imperija Aleksandra Velikega in seveda do Rimskega imperija. Vsi ti so tukaj pustili svoje sledi, ki so še kako vredne ogleda. A jaz bi na tem mestu izpostavila tisti ščepec najboljših. Brez dvoma je vredna ogleda Dura Europos, ena zadnjih grških postojank na Vzhodu. Mogoče me je še bolj kot ostanki samega mesta očaral stik puščave z divje zelenimi in poraščenimi bregovi Evfrata. Od tu nas je pot vodila proti Palmyri, puščavski kraljici, ki si upravičeno zasluži to ime, saj je veličastna. Čudovito je staro rimsko mesto, ki se nahaja v puščavi nekoliko stran od novega dela mesta in če zapreš oči, si lahko predstavljaš, kako je bilo tukaj sredi 3. stoletja n. š., ko je bilo mesto na vrhuncu svoje moči in so se vanj stekali trgovci s celotnega Bližnjega vzhoda. Če se boste kdaj znašli tukaj, vam priporočam, da mesta ne zapustite, preden ne preizkusite tipičnih sirske jedi in palačink, ki so tukaj fantastične, ter vsaj enkrat ne prespite v kampu sredi puščave. Tam ponujajo spanje v beduinskih šotorih, zjutraj pa vam postrežejo s fantastičnim sirske zajtrkom (domača kislá smetana, skuta, olive in dateljni iz bližnjih oaz ...).

Iz Palmyre nas je pot skozi puščavo vodila proti Damasku, sirskega glavnemu mestu. Punce kot punce smo se seveda zapodile proti Souku Ala Hamidiya, ki je dolga pokrita tržnica v dveh nadstropjih in povezuje stari in novi del mesta. Od tam pa se odpravimo proti Omajadski mošeji,

Čendarin most

Čebelje hiške v Harranu

Teater v Bosri

▲ Pogled z gore Nemrut na zajezitve Evfrata

▲ Dura Europos – stik Evfrata in puščave

▲ Palmyra – v ozadju rimski ostanki mesta

▲ Tržnica v Damasku

ki je najpomembnejša verska zgradba v Siriji. Predstavnice nežnejšega spola smo se morale obleči v grozne sive dolge obleke in si seveda nadeti naglavne rute, sledil je odvzem čevljev in nato miren sprehod po mošeji. Za kontrast smo si nato ogledali še mošejo Rukaja, ki je sicer veliko manjša od Omajadske mošeje, razlikuje se tudi v notranji opremljeni, saj je prva opremljena precej preprosto, slednja pa se vsa blešči in sveti v majhnih ogledalcih in mozaikih.

Po čudovitem večeru, ki smo ga preživeli v Damasku, naslednji dan ugotovimo, da ima vse več udeležencev našega potovanja že drisko. Enostavno, drisko moraš imeti, drugače ne moreš reči, da si bil v Siriji. In če boš teden dni še tako pazil, se ti lahko zgodi, da boš prav zadnji dan pojedel nekaj, kar bo sprožilo reakcijo v tvojih prebavilih. In naši pogovori so to jutro potekali večinoma tako: "Mene je samo danes zjutraj." Spet drugi: "Bodi srečen, mene je včeraj 25-krat in potem sem prenehal šteti." Naša vodička nam je nato kupila celo vrsto zdravil in že naslednji dan je bilo vse v redu. No, na ta omenjeni "driska dan" smo si

ogledali Bosro, kjer se nahaja eno najlepše ohranjenih rimskih gledališč, ki je zgrajeno iz bazaltnega kamna, obdaja pa ga arabska trdnjava. Kosilo, ki je sledilo, je temeljilo na kuhanem rižu in grenkem čaju. Mislim, da imajo to v Siriji kar za turistični meni. Preden pa smo se podali v Hamo, obiščemo še samostan sv. Sergeja in Teklin samostan. Posebej me je očaral Teklin samostan, kamor te vodi ozka pot skozi sotesko. Teklo so starši zaročili z bogatim in uglednim mladeničem. A ko je spoznala krščanstvo, je želela služiti le Gospodu in ostati devica. Oče tega ni dovolil in jo je silil v poroko, zato je Tekla pobegnila, oče pa je za njo poslal vojsko. Tako je bežala vse do današnje Maalule, kjer ji je nadaljnjo pot preprečila trdna skalna stena. Ker je vedela, da ni rešitve, je začela jokati ter moliti k Bogu. Skala se je odprla in ustvarila sotesko, ki še danes vodi do Teklinega samostana.

V Hami sem odkrila, da obstajajo na svetu še večja vodna lesena kolesa, kot je naša idrijska kamšt. Mesto ima svojevrsten utrip, ki me je naravnost očaral. Očarali so me tudi sadni shaki, zato se jim, kljub nevarno-

sti driske, nisem mogla odpovedati. Iz Hame smo se podali na izlet na grad Krak des Chevalliers, ki je najlepše ohranjen križarski grad in se nahaja na pomembni strateški točki, na t. i. Homski ožini, med južnim delom gorovja Ansarija in severnim delom Antilibanonskega gorovja. Prav zaradi tega je bil grad v preteklosti tako pomemben, da je tisti, ki je nadziral to območje, imel tudi nadzor nad sirske notranjostjo, saj tu čez poteka edina pot iz sirskega pristanišča.

Naslednji dan nas spet čaka "postroj" že ob svitu, saj se nam mudi na sirske obale. Opoldanski postanek imamo v Tartusu, kjer si privoščimo kosilo in skok v sirske morje. No, vsaj nekateri, saj mene s svojim vonjem ni ravno prepričalo, tako da sem raje ostala na kopnem. Od sirske obale se zopet podamo v notranjost, kjer med drugim obiščemo Saladinov grad in mesto Aleppo, ki nas je poleg starega mestnega jedra očaralo še s svojo tržnico. Ker se je počasi iztekal naš čas potovanja in smo bili po 14 dnevih vandranja že pošteno izmučeni, smo tu nakupili še zadnje spominke za naše domače. In naše potepanje po Siriji se je tukaj zaključilo.

H Karničarjem

Marija Trušnovec

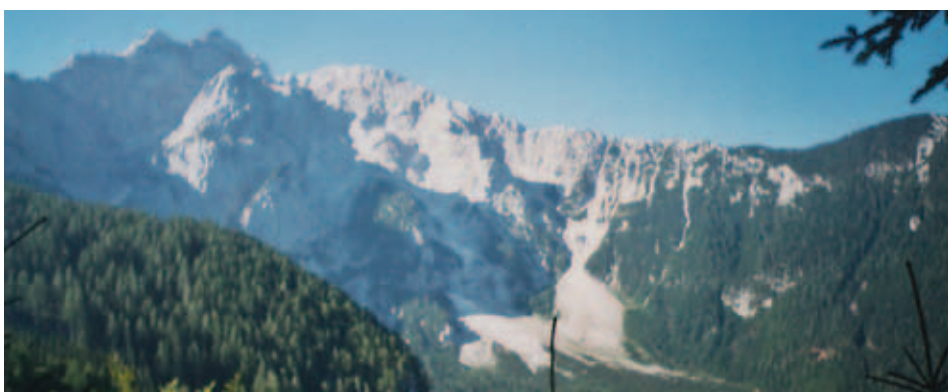
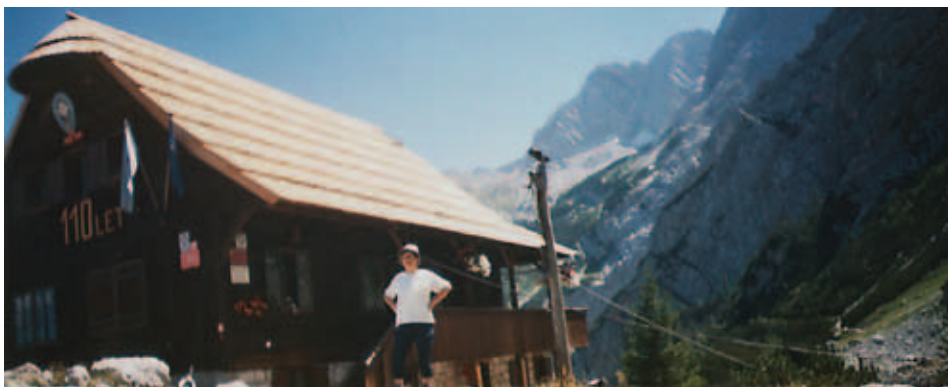
Pesnik Ciril Zlobec v svoji zadnji zbirki iz od bolečine strtega srca:

“Vsak rad bi bil drugje, rad šel drugam, zamrznjeni v svoj čas, se vsi bojimo, da gre vse mimo nas, čeprav hitimo, se prehitavamo, bežimo – kam?”

Zakaj? Da se oddaljimo od vsakdanjih banalnosti, iz veselja do razgibavanja, pohodništva, zaradi merjenja moči in tekmovalnosti, iz želje, opraviti celo slovensko planinsko pot od Pohorja do Ankarana v enem kosu, kot to popisuje Matjaž Klemše v svoji zadnji knjigi *V zakrpanih gozdarjih? Do Jezerskega* (Spodnje in Zgornje) vodi ob reki Kokri razpotegnjena dolina, toda do osrednjega dela kar krepko pridobi na višini (do več kot 900 m). Hladno jutro, a obetajoč vroč dan. K slapu Čedca danes ne bomo skrenile. Po začetnem asfaltu nam pokončna steza odvrže prvo opremo, treba se bo navaditi na gozdni mir, tišino, besede se redčijo, le predirljivi glas kanje ali orliča.

Na prvem delu poti se na počivališču oči pasejo na konicah Kočne. Mimo odbrzi možic, ni ga več kot Kekčevega Brinclja, čež čas še drugi, a še bolj revnega, celo neurejenega videza. Klemše: “Oskrbniku in njegovi družini se je v koči pridružil droben možiček in je začel pripovedovati o akciji uro prej. Reševalec! Bila sta ga sama kost in koža, da sem skoraj pričakoval, da se mu bo prineseni in pojedeni štrudel poznal v profilu trebuha.” Da ni bil ta isti ali kar oba, nas prehitavajoča? Okrepčilo nas je pognalo dalje po gozdnem hladu redkega macesnovega gozda, “načelnica” je nama s pohodnico večkrat ušla naprej, a sva ji verno sledili.

Tod je brzela Karničarjeva mladež v šolo na Jezersko, ko sta bila v sezoni starša oskrbnika v koči. To so morale biti zanimive poti, da o šoli ne govorimo! Ko so odraščali (družina ni bila majhna, veliko so bili skupaj s starimi starši), so preživeli vsa poletja v hribih, delovali v alpinističnem odseku, reševalni službi (Luka je v njej tragično umrl), pa smučanje Himalaja, Anapurna, ki velja za eno najbolj nevarnih gora. Malo ljudi je verjelo v uspeh. Oče je bil tedaj zaskrbljen za oba sinova kljub svojemu poznavanju, širini in dejavnosti na Jezerskem: bil je čevljar, delavec v kamnolomu, mesar, organizator in režiser iger, zbiratelj ljudskega blaga, organizator smučarskih tekov. Jezersko so konec 19. stoletja primerjali z

Bledom in Bohinjem. Tedaj (leta 1900) je češka podružnica SPD zgradila kočjo pri nas. Mama je bila dobra kuharica brez hladilnika, mikrovalovke, s pridnimi rokami.

Znajdemo se na skalni poti med rušjem in rododendroni, globoko pod nami usekana ledeniška dolina, ostenje v ozadju. Ugibamo imena med zvončicami, kamnokreči, homuljicami, a že se opremo na jekleno žico in kar nekajkrat napremo sile na vojtrcah – lesenih lestvah. Koča? Ne, ta, ki jo vidimo, je naprej na Ledinah (Vodinah) pod ledenikom Skute, a tudi do Češke na Spodnjih Ravneh ni več daleč. Ni drenja, klopi in mize proste, celo na soncu je prijetno. Pred nami mogočna scenerija ostenja. Na Grintavcu je verjetno živahno, vrh je dovolj širok; za Kočno pustiš nahrbtnik pod steno, da se lahko splaziš na vrh, smučarija pod severnim delom Skute. Tam za kočjo – bučna tišina, od bistrejšega zraka se tudi um zbistri, okolje te zapelje, da pozabiš na vse občudovanje tujega. Veliko velja sedeti na eni grčavi klopci s takim ozadjem. Ima te, da bi šel dalje po melišču za drugimi in se zgubil med vršace. Kdaj drugič! “Ta bežni hip med vdihom in izdihom živeti sem poskušal ga z navdihom.” (Zlobec)

Klemše še pravi: “Pred kočjo je curljala sveža voda v korito, v njem se je hladilo pivo

skupaj z drugimi pijačami. Iz višav so se vračali plezalci, natovorjeni z vrvmi, žebliji in vponkami.” Glej no, enakega prizora smo bili tudi mi deležni. Me – navadne pohodnice – smo se vračale po isti, navadni poti, popestreni s smerokazi: Mrzva dolina, Kačji rob, Za jezerci. Ej, nenavadno brenčanje, gozdne vuvuzele: muhe, ose, divje čebele? Zapustimo koncert. V daljavi na drugi strani doline za hip ugledamo Stegovnik, ki smo ga – planinska skupina – nedavno osvojili. Postojimo Pr' student z mlinčkom, voda je mrzla za razgrete navdušenke, a kdo bi se je branil! Turizem je po 2. svetovni vojni tod zamiral, ljudje so se vezali na dolino. Danes ga vzdržujejo ob bližnjem jezeru. Ta je ledeniškega izvora, prijetnega videza, vedno polno vode, a s pridihom civilizacije. Tudi občasne etnološke prireditve pridejo prav (ovčarski bal, smučarski teki, srečanje vznikov starih motorjev).

Pri znanem Kanonirju ni bil potreben postanek, saj smo potešile poslednjo slo po telesnih in duševnih užitkih s sladko vzpodbudo in tekočo radostjo že ob jezeru. Morda pa bodo Karničarjevi rodovi vredni nadaljevalci pestrejšega in kakovostnega življenja. Žig Češke kočje, ki ti ga je pred več leti odtisnil oče Karničar, danes prejmeš od njegovega sina.

Idrija bo končno imela nov dom upokojujencev

Po trinajstih letih prizadevanj so v Arkovi ulici v Idriji položili temeljni kamen novega doma upokojujencev, ki ga bo, kot prvi primer javno-zasebnega partnerstva, sofinancirala družba FMR d. d.. Gradili ga bodo v dveh fazah. Ko bo prihodnje poletje končana prva, bodo v novi objekt preselili oskrbovance obstoječega doma, starega podrli in na njegovem mestu zgradili še drugi del objekta, v katerem bodo med drugimi, poleg kuhinje in restavracije, še večnamenski prostor za druženje oskrbovancev, dodatne sobe in oskrbovana stanovanja. V gradnjo doma bo družba FMR vložila 5 milijonov evrov.

Idrijski župan Bojan Sever je na priložnostni prireditvi poudaril, da je na začetku svojega mandata nedaleč stran polagal temeljni kamen za nov vrtec, ob koncu mandata polaga temeljni kamen za nov dom starostnikov, vmes pa je med drugim odprl vrata tudi nov varstveno-delovni center, kar priča, da se kot občina zavzemajo za zagotovitev vseh potreb občanov.

Nadaljeval je predsednik nadzornega sveta družbe FMR Stojan Petrič, ki je pohvalil vse, ki so se potrudili, da bo projekt uspel. Z gradnjo bo namreč tudi mesto polepšalo svoj izgled. Ob tej priložnosti ni pozabil na izraze spoštovanja do ustanove, ki jo je leta uspešno vodil in s pomočjo samoprispjevka občanov zgradil njegov oče Rafael Petrič. "Čas je z objektom naredil svoje, razmere v njem so postale nevzdržne, spremenili so se bivalni standardi. Sedaj je nastopil trenutek, da s skupnimi močmi dokažemo, da smo sposobni idrijskim upokojenkam in upokojujencem zagotoviti boljše življenjske in bivanjske pogoje", je med drugim poudaril Stojan Petrič.

Minister za delo, družino in socialne zadeve dr. Ivan Svetlik pa je izpostavil dejstvo, da je položitev temeljnega kamna prvo vidno znamenje novega doma upokojujencev. "To je neke vrste simbol trdnosti, neomajnosti, naše skupne odločitve, da bo stavba postavljena in se bodo z njo spremenili pogoji bivanja vsem, ki so že v domu in tudi tistim, ki bodo vanj še prišli. Idrijski primer je primer vse bolj pogostega par-

tnerstva države, lokalne skupnosti, civilne družbe in zasebnega sektorja. Primer FMR kaže na družbeno odgovornost podjetja, ki je pred kapitalom in jo danes marsikje pogrešamo", je med drugim še dejal dr. Ivan Svetlik.

Zdaj, ko berete te vrstice, so gradbeni stroji že začeli z deli, zato se ni bati, da se investitor in izvajalci del ne bodo držali dogovorjenih rokov gradnje.

Sredi vegetacije obžagali platani

Majda Troha

Od lani imamo na pobudo sedanjega mestnega sveta v KS Mesto Idrija register urbanih dreves, v katerem so tudi priporočila, kakšne ukrepe in kdaj rabijo posamezna drevesa.

Ker je bilo drevje v mestu zadnja leta precej zanemarjeno, bi bili stroški preveliki, da bi vsa opravila izvedli naenkrat, vendar želimo v nekaj zaporednih letih stanje urediti. Krajanji sami imajo zelo raznolike želje glede urejanja posameznih dreves, zato se skušamo pri urejanju urbanega drevja v Idriji držati navodil v registru. Večje obžaganje dreves planiramo za letošnjo jesen, o čemer so bili krajanji, ki so pristojnim občinskim službam izrazili željo po ureditvi dreves v okolici njihovih bivališč, tudi obveščeni. Vendar je nekdo v začetku julija letos obžagal dve platani pred blokom v Arkovi ulici 12 neplansko, brez soglasja upravljavca, dovoljenja stroke in lastnika parcele – Občine Idrija. Čas za to delo je bil povsem neprimeren, saj je bilo drevo takrat v polni vegetaciji, opravljeno pa je bilo nestrokovno, kar je razvidno tudi iz fotografije. Menimo, da bi bilo krivce za taka dejanja treba kaznovati, saj vnašajo anarhijo v plansko delo.

**EVT
SISTEMI d.o.o.**
Ekologija, Varnost, Trgovina

Zakorakajte v jesen z našimi oblačili in obutvijo

5,95€

Dežna obleka

18,18€

Gumijasti škornji

131,50€

Gojzar Fitwell Cortina

Vabljeni vsak delovnik med **10:00 in 15:00**
Trgovina **EVT**, Arkova 11, Idrija. Telefon: **05 37 74 840**

“Človek s človekom” – naslov prireditev ob 120-letnici rojstva Franceta Bevka

Filip Šemrl

Na Cerkljanskem so pripravili številne prireditve, s katerimi so se spomnili 120-letnice rojstva rojaka pisatelja Franceta Bevka, ki se je rodil v Zakojci leta 1890. Vse prireditve so organizatorji poimenovali “Človek s človekom”. Na žalost pa vseh niso izvedli, ker jih je oviralo slabo vreme. Prav zaradi njega so osrednji dogodek, ki bi moral biti na Sedejevem trgu v Cerknem, preselili v cerkljansko osnovno šolo.

Zaradi slabega počutja na njej ni bilo slavnostnega govornika akademika Cirila Zlobca. Zato je namesto njega pred občinstvom nastopil podpredsednik svetovnega slovenskega kongresa Tomaž Pavšič. Franceta Bevka je označil za enega največjih in najpomembnejših slovenskih pripovednikov, ki je svojo literarno pot začel najprej kot pesnik, kasneje pa je dobesedno iz sebe bruhal romane in povesti iz svojega okolja, ki ga je najbolj poznal. Tako je mladinske povesti pisal na temelju svojih izkušenj, ko je bil še sam pastir za Otavnikom pri Poreznu, zgodbe za svoja daljša dela pa je črpal pri bližnjih in doživetjih ljudi v deželi Cerkljanski, na bližnjem Tolminskem in kasneje svoje pripovedovanje razširil še na Goriško, Tržaško in celo v Benečijo. “France Bevk je pomemben za slovensko literaturo, ker je vanjo pripeljal pokrajino, ki še ni bila literarno obdelana, in ker je bil voditelj primorskih Slovencev. V času fašizma je bil odločen branitelj slovenske besede in bil zato preganjan in v zaporu, zatem pa je odšel v partizane, kjer je postal predsednik pokrajinskega NOO za Primorsko oziroma Trst in Primorje, kot se je reklo takoj po vojni. Pisateljsko delo Franceta Bevka je v današnjih razburkanih časih manj navzoče, zaradi snovi, ki jo je v svojih delih obdeloval, vendar se je med beročimi ljudmi, še posebej med mladino, zelo zasilal, kar pomeni, da ga bodo vedno brali, pa tudi zato, ker je vzor ljubezni do rodne grude in slovenskega jezika.”

Illustracija akademskega slikarja Rudija Skočirja iz zbirke Otroška leta, Moja prva knjiga.

Osrednjo prireditev je režiral Bevkov sin Marjan. Priznal je, da mu ni bilo lahko, ker je očetov pisateljski opus tako obsežen in raznolik. Njegovo življenje je bilo tako polno z umetniškega, narodno-buditeljskega in učiteljskega zornega kota, da ga je nemogoče zajeti v eno proslavo, ki je bila po njegovem intimen spomin, drob, poklon očetu.

Martin Krpan in pritlikavček

Ivan Bizjak

Martin Krpan z Vrha, ki ga poznamo v različnih ilustriranih izdajah naših imenitnih slikarjev beremo odrasli in mladi bralci že nad sto petdeset let, je junaška zgledna pripovedka.

Zelo ozkemu krogu strokovnjakov in ljubiteljev vsega – kar je ustvaril Fran Levstik – pa je znano, da je pripovednik napisal tudi drugi del zgodbe, ki je ostal le v besedilnih izborih in zapisih literarnih zgodovinarjev – vse do leta 2009; tedaj ga je, skupno z že znanim prvim delom, le jezikovno nekoliko posodobil Ivan Bizjak, ilustriral pa – za posebne namene občine Pivka – akademski slikar Igor Ribič.

Mladinski pisatelj Ivan Bizjak, oprt na ugotovitev akademika prof. dr. Borisa Paternuja: "Saj vemo, da to delo lahko scela uživa že otrok, ki ga dojema samo s svojo domišljijo, delujočo zunaj vsakršnega zgodovinskega spomina in zunaj vsake vednosti o pisatelju". Bizjak si je torej drznil dregnuti s svojo ustvarjalno domišljijo celo v Levstikov zgodbeni lok in tako je iz drugega dela nastala pravljica pripovedka: Martin Krpan in pritlikavček.

Soavtor Ivan Bizjak, ki je že predhodno posodobil Levstikov jezik, je zgodbo zaključil po svoje in se zdaj poskusil on približati Levstiku. Levstiku in njegovemu Krpanu z Vrha – ni ničesar odvzel. Le njegovo "pravljico nitko" je potegnil dogajalno naprej, s čimer je satirično, humorno in celo etično poskusil pokazati odraslim bralcem in vsej "dolini šentflorjanski" tudi ogledalo naših let po Levstiku. Ni ga zanimalo, kakšen odziv bo prenovljeno delo doživelo v ozkih strokovnih in založniških krogih, ki bi že doslej lahko – celo poldrugo stoletje – storili podobno dejanje, pa ga, zaradi najrazličnejših razlogov, niso.

Škoda! Levstik bi lahko že vrsto let živel med mladimi bralci tudi kot vsega spoštovanja vreden pravljicar, pa so ga zaustavili vsake sorte mogočni "mejači in postavači", ko in ker je nemara tako hotel minister Gregor, ki pa tudi tokrat ni rekel nobene, kakor da bi tudi njemu in njegovim zgodovinskim knjigam – ne samo coprniški in nevoščljivi Ančki ter zlobnemu Andreju iz naših logov – Martin Krpan zabil "klin med zgornjo in spodnjo čeljust".

Zdaj je tega krivičnega molka dovolj!

Imenitna pravljica pripovedka Martin Krpan in Pritlikavček je z novim rojstvom začela živeti – svoje samostojno življenje. Oba pisatelja in akademski slikar so ji vdihnili novo moč; velikanu, ki je edini zmogel z mišično močjo in spretnostjo premagati velikanu, so dodali še nove značajske razsežnosti-predvsem bistro pamet, bogato čustvovanje, tudi v skrajnostih etično držo in pravičnost ter pravljico ustvarjalnost. Pravljico Levstikovo "nitko" so potegnili v Bizjakov konec in Igor Ribič je ustvaril odlično slikanico Martin Krpan in Pritlikavček. Fran Levstik pa je samo še bolj bogat; ima novo – do zdaj skoraj zamolčano in pozabljeno – knjigo, ki ji pravljico pritlikavček, kakor pomladna trobentica jeglič – trobi in najavlja veseli

prihod in pohod v slovenski pravljici svet, kjer ga že dolgo, predolgo z veseljem pričakuje Martin Krpan z Vrha.

Fran Levstik, Ivan Bizjak in Igor Ribič so se sestali v skupni ustvarjalni domišljiji ter prekinili predolgo, več kot sto petdesetkratno, nosečnost. Nosečnost in rojevanje bogate, vsekakor tudi slikaniške Levstikove zgodbe, ki se ni in ni mogla do današnjega dne roditi, kot da bi bila v resnici nedonošenček. Samo na prvi pogled rahlo podhranjena – je zdaj mogočno zaživela in prišla med nas z roko v roki z Marinom Krpanom z Vrha in samostojno, brez njega kot Martin Krpan in Pritlikavček, seveda – kakor bodo želeli mladi in odrasli bralci – samo ene ali obeh pripovednih samostojnih slikaniških knjig.

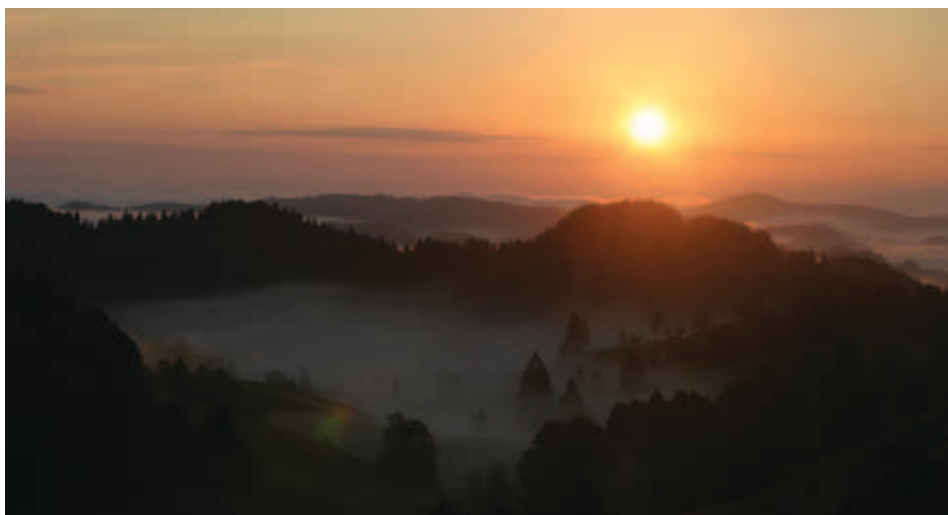
Napovedovali so vesoljni potop, a ga na srečo ni bilo

Tokratno močno deževje nam je skoraj prizaneslo. Da se je treba lotiti sanacije strokovno, se je tokrat pokazalo v Partizanski bolnici Franja, ki je zaledne vode niso več ogrožale. Tudi drugod po naših krajih je bilo, z izjemo manjših plazov, bolj ali manj varno. Regulacija struge reke Idrijce pred desetletji je bila na mestu, kar se je pokazalo že večkrat in tudi tokrat, čeprav so na merilni postaji v Podroteji v petek (17. septembra) ob treh ponoči namerili rekordno višino, kar 450 centimetrov.

Lani, med božičnimi prazniki, so namerili 435 centimetrov, to je veljalo za doslej največ. Ker je deževalo povsod, je bil teren razmočen, in voda ni dobila poti, da bi odtekala. Najhuje je bilo na črnovrški planoti, kjer se je voda razlila iz Ponikev v Predgriže. Franci Čuk kaže, do kod je voda segala

v noči s petka na soboto. Optimistični Zadložani so po treh dneh obupali. Voda namreč ni odtekla, vremenoslovci pa so napovedovali že nove padavine. Tudi Divje jezero ni zmoglo dovolj hitro izbruhati vseh zalednih voda. Predsednik Trme, društva za skladni razvoj Zadloga, Jošt Rupnik, je povedal, da se na poplave pripravijo tako, da imajo doma za več dni hrane, hiše in gospodarska poslopja oziroma hlevi pa so postavljeni na višjih krajih, zato je domala vsaka domačija otok sam zase. Predsednik krajevne skupnosti Črni Vrh nad Idrijo Janko Rupnik pa je dodal, da imajo pri vsaki hiši splav, da lahko z njim vozijo mleko do mlečne proge. Povedal nam je tudi, da so občinski upravi že pred časom predlagali, da bi cesto v Zadlog dvignili za pol metra in se s tem izognili odrezanosti od sveta. Sicer pa poglejte fotografije, ki smo jih posneli med najhujšim nalivom in dan potem, ko je posijalo sonce nad potopljeno deželo.

➤ Srbski Dormeo vzglavnik

➤ Če včasih nisi znal brati cirilice, si bil polpismen. Za Idrijčane to ne drži, sicer pa je vprašanje, kdo je v Idriji nepismen

Spoštovani gospod obrambni minister!

Dovolite mi, da vam razložim nekaj stvari, ki jih boste, upam, kmalu rešili. Trenutno sem na čakanju za vpoklic v vojaški sestav italijanske vojske. Star sem 24 let in sem poročen s 44-letno vdovo, ki ima 25-letno hčerko. To hčerko je oženil moj oče. Tako je oče postal moj zet, ker je oženil hčerko moje žene. Hkrati pa je hčerka moje žene postala moja mačeha, ker se je omožila z mojim očetom. Januarja sva z ženo dobila sina. Ta otrok je brat od očetove žene, torej je svak mojega očeta. Hkrati je tudi moj stric, ker je brat moje mačehe, se pravi - moj sin je hkrati tudi moj stric.

Dva meseca kasneje je žena mojega očeta dobila sina, ki je hkrati moj brat, saj je sin mojega očeta, hkrati pa tudi moj vnuk, saj je sin od ženine hčerke. Torej sem jaz brat od mojega vnuka, in ker je mož matere neke osebe tudi oče, sledi iz tega, da sem oče hčerke moje žene in brat njenega sina. Torej sem jaz svoj lastni dedek.

Po tej obrazložitvi, spoštovani gospod minister, vas prosim da me oprostite vojaške obveznosti, saj zakon pravi, da oče, sin in vnuk ne morejo hkrati služiti vojaškega roka.

Prosim za razumevanje in za ugodno rešitev prošnje!

➤ Pismo italijanskega državljana obrambnemu ministru, s katerim se je hotel izogniti služenju vojaškega roka. V aktih tega mladeniča je pisalo: Oseba je razrešena vojaške dolžnosti zaradi psihičnih motenj in mentalne nestabilnosti, ki je posledica neurejenih družinskih razmer

➤ Fotografija ni bila posneta med letošnjimi poplavami. Pa tudi sicer na bližnjem potoku ni morskih valov. Toda ko vam voda seže do grla, je vseeno, ali so valovi morski ali rečni

... udobje po vaši meri

PREPROSTO. NAVDUŠILA VAS BO

Model SAVANNA

Sedežna garnitura SAVANNA

- razgibana, saj premične blazine z hrbtnimi valčki ustvarijo prav prijetno popestritev sedežne garniture,
- zračna, saj dvignjene kovinske noge omogočajo, da zrak prosto kroži po prostoru hkrati pa so dvignjene noge idealne kadar prostor ogrevamo s talnim gretjem,
- prostorna, saj z odstranitvijo blazin pridobimo pomožno ležišče,
- izdelana po meri, saj se lahko popolnoma prilagodi prostoru.

Vabljeni, da nas obiščete na ljubljanskem pohištvenem sejmu (9 - 14. november), kjer bodo predstavljeni novi modeli sedežnih garnitur.

| svetovanje, izmera na domu
| sedežne garniture po meri, počivalniki, kavči, dodatki za dom
| zavese (gubani rolo, panelne zavese, klasične zavese...)

| ideje in nasveti na spletni strani: www.zakelj.si/ideje.html
| več informacij na: www.zakelj.si

Proizvodnja Goropeke
Goropeke 1, 4226 Žiri
T: 04/517 05 50

Salon BTC, dvorana 10
Šmartinska 152, 1000 Ljubljana
T: 01/547 75 20

Salon Lesce
Alpska c. 62, 4248 Lesce
T: 04/535 35 48